

Upravištv.: Ljubljana, Knaflejeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha číslo
78.190. Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25 — Din.

za inozemstvo 40 — Din.

Uredništvo

Ljubljana: Knaflejeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

Nova gospodarska politika Italije

Država bo soudeležena pri vsej industriji in si je za-
jamčila nad njo izključno kontrolo

Rim, 16. novembra. s. Težave, v katere je zašla zadnje čase milanska »Banca Commerciale Italiana«, so dale povod za velevažno izpremembo v italijanski industrijski politiki. Banca Commerciale Italiana si je v zadnjem četrtletju izvajala najmočnejši položaj med italijanskimi bankami. Postala je vsemočnejši zavod, ki je usmerjal in vodil vse gospodarsko življenje Italije.

Ko je prišel fašizem na oblast, je seveda vpregel tudi Banca Commerciale Italiana v svoj voz. Fašizem je bil tedaj še čisto industrijsko orijentiran; sanjal je o osvojitvi svetovnih trgov, pri čemer naj bi mu pomagala Banca Commerciale Italiana kot najmočnejši denarni zavod Italije. Vsa italijanska industrija in pomorstvo sta tedaj našli v B. C. I. krepko oporo in tako je počasi njen kapital prešel v dolgoročne industrijske investicije. Tedaj pa je nastal preobrat. Lira je bila revalorizirana na višini, ki ne odgovarja niti njeni notranji vrednosti niti gospodarskemu položaju Italije in fašizem se je istočasno obrnil od industrije k poljedelstvu. Začelo se je z »žitno vojno« in umetnim favoriziranjem agrarnega kredita. Industrija je naenkrat zašla v težaven položaj, njene dolgeve je bilo treba plačati v liri, katere vrednost je med tem časom v kupni moči občutno poskočila. Pritisnila je nato svetovna kriza, zaplesale so v divlem plesu zlata valute in slednjič je padel še funt, na katerega se je oslanjalo vse italijansko gospodarstvo. Comitbanca, ki je imela ogromno večino svojih vlog v dolgoročnih investicijah, ni mogla več zadovoljevati svojim plačilnim obveznostim. Postala je nelikvidna, ker na borzi nihče neče kupovati razvrednotenih industrijskih delnic.

Vlada se je tedaj odločila za sanacijo banke, ki naj bi se pa izvršila na ta način, da se država obenem v bodoče izogne sličnim pojavom v gospodarskem življenju in dobi tudi odločilni vpliv na svojo domačo industrijo. V svrhu sanacije je bil ustanovljen »Istituto Mobiliare Italiano«, ki naj bi prevzel industrijski paket Comitbanke. Naloga novega zavoda bi pa tudi bila, da v bodoče namesto bank financira italijansko industrijo, tako da bi se banke lahko vrnile k svojim prvotnim nalogam, podeljevanju čisto trgovskih kreditov. S tem pa je

italijanska vlada napravila nov velik korak k izvajanju svojega gospodarsko-političnega programa, da si država pridobi vedno večji vpliv v celotni gospodarski organizaciji naroda. Ker bo od sedaj naprej imela vlada v rokah zavod, ki bo financiral industrijo, bo s tem seveda imela tudi odločilni vpliv na celotni razvoj svoje industrije. Podjetja, ki ji ne bodo ljuba, bodo morala enostavno likvidirati, ker brez kredita danes težko živi vsa industrija, medtem ko bo favorizirana industrija s pomočjo bogatih kreditov lahko prosperirala. Industrija bo ob enem rešena vpliva velebank in postala pod pritiskom Instituta Mobiliare kratkoročno privesek države.

Novi zavod bo imel 500 milijonov lir delniškega kapitala; polovico bo podpisala država, polovico javne hranilnice in posojilnice. Imel bo tudi pravico trgovanja z industrijskimi vrednostnimi papirji, zlasti delnicami. Posojila ne smejo presegati dobe deset let. Zavod ima tudi pravo izdajati obveznice, ki pa ne smejo presegati desetkratne višine delniškega kapitala, torej 5 milijard lir. Država si je svoj vpliv v zavodu osigurala tudi na ta način, da imenuje predsednika in podpredsednika kralj na predlog ministrskega predsednika, dva člana upravnega sveta imenuje finančni minister in enega minister za korporacije. Samo 10 članov je voljenih od zavodov, ki so podpisali polovico delniškega kapitala.

Instituto Mobiliare Italiano naj bi odgovoril sedanjim gospodarskim težavam v Italiji, katerim je po prepričanju vlade krivo samo to, da dolgoročni krediti daleč presegajo kratkoročne kredite. Posledica tega je, da se industrija nahaja v mučnem položaju, ker se mora vsak hip bati izterjanja dolgov, če bi bile banke pod pritiskom nestrpnih ali preplašenih vlagalcev prisiljene odpovedati svoje industrijske kredite. Novi zavod pa naj bi domačo industrijo ravno osiguraval kredite, in sicer brez strahu, kaj prinese jutrišnji dan.

Italija se nahaja tako pred velpomembno preorientacijo svoje gospodarske politike. Država se od sedaj naprej ne omejuje samo na podpiranje slabotnih podjetij, temveč prevzame soudeležbo pri vseh svojih industriji, vodi nieno finansiranje in si za-
jamčuje nad njo svojo izključno kontrolo.

Težke žrtve brez pozitivnih sadov

Pričetek rednega jesenskega zasedanja fašistične poslanske zbornice — Italijanska politika v Albaniji

Rim, 16. novembra. d. Danes popoldne se je pričelo redno jesensko zasedanje fašistične poslanske zbornice. Otvoritev seja se je vršila, kakor smo že poročali, pretekli četrtek.

Vlada je pripravila za to zasedanje celo vrsto novih zakonskih načrtov in dekretov, ki jih je treba spremeniti v zakone. Med drugimi je poročevalec proračunske komisije, poslanec Polverelli predložil poslanski zbornici svoje poročilo o albansko-italijanskem sporazumu, ki je bil sklenjen koncem junija tekočega leta. V svojem poročilu je Polverelli uvodoma opisal italijansko politiko v Albaniji, ki ne stremi le po prijateljsstvu in vojni zvezi med obema narodoma, marveč skuša tudi v upravnem, tehničnem in finančnem položaju spraviti albanske in-

terese pod popolno italijansko zaščito. Polverelli je poročal, kako je Italija skušala ustanoviti v Albaniji prve albanske gospodarske ustanove, kako je podpirala razvoj albanske uprave, ugotovil pa je pri tem, da je Italija doprinesla mnogo žrtve, ki doslej niso obrodile nikakršnih pozitivnih sadov. Obnova Albanije je prišla v času svetovne krize in spritjo tega ni mogla biti povsem pozitivna. Albansko državno gospodarstvo izkazuje občuten deficit. Zaradi tega so morali v Albaniji ukiniti mnogo javnih del. Istočasno pa so Albanci apelirali na rimsko vladu za gmotno podporo, ki jo je, kakor znano, Italija zagotovila Albaniji s finančnim sporazumom, po katerem bo dobivala Albanija vsako leto po 10 milijonov zlatih frankov vse do leta 1941. Sporazum bo zbornica v kratkem uzakonila.

Smrtna nesreča zaradi malomarnosti beograjske občine

Beograd, 16. nov. p. Na takozvanem Tašmajdanu se je pripetila danes popoldne smrtna nesreča. Tam se nahaja skladišče gramozna mestne občine. To je že napol razpadajoča stara stavba. Ko se je danes popoldne vrčala 40letna prodajalka Julka V. centijević iz trgovine domov, se je skladišče porušilo baš v trenutku, ko je šla Vicentijevićeva tik ob zidu. Razpadlo zidovje jo je popolnoma zasulo. V bližini se nahajajoči delavci so sicer takoj priskočili na pomoč in jo skušali odkopati, vendar pa je to delo napredovalo zelo počasi. Ko so naposled odstranili zrakline, so našli samo še popolnoma zmečkan truplo. Policijska komisija je odredila prevoz trupla v mrtvašnico ter je uvedla preiskavo.

V prepiru ubil taščo

Beograd, 16. novembra p. V beograjskem predmestju Hadžipopovac je snoci 26-letni čevljarški pomočnik Boško Damjanović v prepiru ubil svojo taščo, 60-letno delavko Marijo Obradović. V hiši je nastal prepir, v katerega se je vmešala tudi Obradovićeva, ki je očitala Damjanoviću, da slabo ravna s svojo ženo. To je Damjanović tako razjutilo, da je zagrabil za nož in ga zasačil tašči v prsa. Bila je na mestu mrtva. Damjanović se je nato sam javil policiji, kjer je izjavil, da obžaluje svoje dejanje, ki ga je izvršil v skrajni zaburjenosti.

Krvavi spopadi med Italijani v Tunisu

Rim, 16. nov. d. Iz Tunisa poročajo, da je prišlo pri neki filmski predstavi fašističnih manifestacij v Napulju do spopada med tamkajšnjimi fašističnimi in protifašističnimi izseljenci. Predstavo so morali prekiniti in dvorano s silo izprazniti. Pretep pa se je nadaljeval še na ulici. Antifašisti so napadli neko skupino nasprotnikov in med splošnim pretepom težko ranili fašista Orlandija, ki je bil sicer prepehovan v bolnico, a ni upanja, da bi okrevalec.

Neborbeni fašistični borci

Trst, 16. novembra. Tukašnja organizacija fašističnih borcev je dobila nov direktor, ki ga je imenoval pokrajinski fašistični tajnik dr. Perusino. Spremembe v vodstvu organizacije so se izvršile zato, ker je bil prejšnji direktorji premalo borbena. V novem direktoriju so sporniki Lorenzetti, publicist Dr. Orio in uradnik Vendrame.

Utihotapljanje izseljencev v Ameriko

Washington, 16. novembra. Kakor poroča »Chicago Tribune«, so ameriške oblasti uvedle preiskavo zaradi taine organizacije, ki je razpolagala s kapitalom 100 milijonov dolarjev in ki je na ilegalen način utihotapila v Zedinjene države v zadnjih petih letih 400.000 izseljencev iz južne Evrope. Irske in Nemčije. Pri tej organizaciji je sodelovalo tudi nekaj nameščencev ameriških konzulatov v Evropi.

V PARIZU POGAJANJA — V MANDŽURIJI VOJNA

Dočim se je v Parizu sestal svet Društva narodov k pogajanjem za mirno rešitev kitajsko-japonskega spora, so se razvneli v Mandžuriji srditi boji med japonskimi in kitajskimi četami

Pariz, 16. novembra r. Popoldne ob 5. je bilo na Quai d'Orsayu otvorjeno izredno zasedanje sveta Društva narodov, ki se ima baviti z rešitvijo mandžurskega spora. Za sedanje zasedanje je važno, da so Zedinjene države poslane v Pariz kot svojega opazovalca londonskega poslanika generala Dawesa, Francijo zastopa zunanji minister Aristide Briand Anglijo novi zunanji minister John Simon, Nemčijo državni podtajnik v zunanjem ministrstvu v. Bülow, Italijo Scialoja, Španijo zunanji minister Lerroux, Poljsko zunanji minister Zaleski, Jugoslavijo pomočnik zunanjega ministra Konstantin Fotić, Japonsko njen pariški poslanik Jošisava, Kitajsko pa njen londonski poslanik dr. Sze.

Japonski delegaciji sta se priključila londonski poslanik Macudaira in rimski poslanik Jošida. Prvi je včeraj potoval v Pariz skupno z angleškim zunanjim ministrom Johnom Simonom. Po prihodu v Pariz je Macudaira posetil ameriškega delegata generala Dawesa.

Splošno mnenje, da bo svet DN nadaljeval razpravo o tem izredno kočljivem problemu tam, kjer jo je prekinil meseca oktobra v Ženevi. Tedaj je svet odobril resolucijo, ki poziva japonsko in kitajsko vlado, naj se vzdržita vsake akcije, ki bi lahko poslabšala položaj, in naj odpokliče svoja četa. Precej važnosti pripisujejo vesti, da je japonska delegacija predlagala, naj prouče položaj v Mandžuriji inozemski vojni atašeji.

Vzroki japonsko-kitajskega spora

Kakor znano, oktobrsko zasedanje Društva narodov v Ženevi ni imelo uspeha, ker je Japonska s svojim ugovorom preprečila soglasnost sklepov, ki je določena v čl. 11. pakta Društva narodov. Svetu DN predložena resolucija je zahtevala od Japonske umik čet v železniško področje do prihodu tega zasedanja sveta, od Kitajske pa zaščito življenja in imetja japonskih državljanov v izpraznjenem ozemlju, pri čemer bi vršili nadzorstvo nevrtni opazovalci. Obenem je priporočala obema vladama imenovanje delegatov za določitev načina evakuacije in zahtevala, naj Japonska in Kitajski takoj po končani evakuaciji pričnejo pogajanja za rešitev vseh spornih vprašanj.

Na ta način so hoteli zadovoljiti kitajsko zahtevo za obnovu predvojnega stanja v Mandžuriji ter obenem vpoštevati japonsko zahtevo po varstvu japonskih državljanov. Resolucijo pa je japonska vlada odklonila z izgovorom, da zaradi odpora vojaštva in vse javnosti ne more izvesti evakuacije do 16. novembra. Obenem je vztrajala na zahtevi, da se morajo direktna pogajanja zaradi dosege sporazuma o nekaterih temeljnih načelih glede medsebojnih odnosov pričeti že pred evakuacijo. V čem obstojata ta temeljna načela, japonski delegat na ženevskem zasedanju sveta DN ni hotel povedati. Domneva, da razumeva Japonska pod tem izrecno priznanje posebnih pravic v Mandžuriji, je bila nekaj dni nato potrjena iz Tokia z oficijelnim poročilom, da zahteva japonska vlada za ureditev kitajsko-japonskih odnosov med drugim popolno onemogočenje vsake propagande proti japonski trgovini, zadostno varstvo za vse gospodarsko poslovanje japonskih državljanov v Mandžuriji in priznanje pravic, ki so bile Japonski priznane po raznih mednarodnih pogodbah.

Težišče leži vsekakor na tej zadnji zahtevi. Pogodbe, na katere se Japonci sklicujejo, so kitajsko-japonska mirovna pogodba od 17. aprila 1895 rusko-japonska mirovna pogodba od 5. septembra 1905, po kateri je Japonska prevzela ruske pravice v južni Mandžuriji, in dne 25. septembra istega leta sklenjena kitajsko-japonska dodatna pogodba. Normalno bi japonske pravice po teh pogodbah potekle l. 1926, kar se pa ni zgodilo, ker so bile podaljšane in še znatno razširjene s kitajsko-japonskimi dogovori od 25. maja 1915. Japonska je porabila svetovno vojno, ko so bile vse velesile okupirane, za silno ojačenje in razširjenje svojega vpliva na Daljnem vzhodu. Te dogovore pa so smatrali na kitajski strani vedno za izsiljene in jih nikdar niso priznavali kot polnopravne pogodbe ali obveznosti. Na mirovni konferenci v Versaillesu kakor tudi na washingtonski konferenci l. 1922, se je Kitajski zmanj prizadevala, da bi dosegla razveljavljenje teh pogodb. V Washingtonu se je sicer posrežilo pregovoriti Japonsko, da se je odpovedala nekaterim pravicam na podlagi pogodb iz l. 1915, toda od izsiljenih pravic je še vedno veliko ostalo, da ima Japonska za desetletja zagotovljeno posebno stališče v Mandžuriji.

Sestanek francoskega in angleškega zunanj. ministra

Pariz, 16. novembra s. Zunanji minister Briand je imel davi daljši razgovor z angleškim zastopnikom v svetu Društva narodov in Johnom Simonom, ki se je francoskemu zunanjemu ministru pri tej priliki predstavil kot novi zunanji minister Anglije. Državnika sta razpravljala v daljšem razgovoru o vseh evropskih in svetovnih problemih predvsem pa o kitajsko-japonskem sporu, ki je na dnevnem redu izrednega pariškega zasedanja sveta Društva narodov. Nato je sprejel Briand ru-

skega poslanika Dovgalevskega, čigar obisk se je najbrž tudi nanašal na kitajsko-japonski spor za Mandžurijo.

Ameriški posredovalni predlog

Pariz, 16. nov. n. V zunanjepolitičnih krogih, ki se zanimajo za mandžurski spor, je bil ameriški poslanik v Londonu centralna oseba vsega zanimanja do današnje otvoritve 65. zasedanja sveta Društva narodov v Parizu. Včeraj se je Dawes sestal s kitajskim zastopnikom pri Društvu narodov dr. Szejem. Imel je daljše posvetovalne tudi z japonskim poslanikom v Londonu Macudairom. Po teh dveh sestankih je Dawes poslal dolg kablagram v Washington. Kakor pravijo, pripravljajo v Washingtonu kompromisni načrt, po katerem bodo lahko ustregli japonskim zahtevam in obenem stvarno zadovoljili tudi Kitajce.

»New York Herald« poroča v svojih pariških izdajah, da je bil o tem ameriškem kompromisnem predlogu že obveščen tudi Briand. Slično vest je objavila tudi »Chicago Tribune«. »Matine« posebej opozarja javnost, da se kitajsko-japonski spor ne sme formalistično urediti. Japonske metode so krute, toda Japonci so element reda. Kitajci pa reda ne poznajo. Pred kratkim je to poudaril »Daily Mail« za angleško javnost in kar velja za Anglijo, pristavlja »Matine« je prav tudi za Francijo.

Novi boji v Mandžuriji

Sanghaj, 16. novembra. n. Boji ob reki Noni v severni Mandžuriji se še vedno nadaljujejo.

Mukden, 16. novembra. s. Kitajske čete so skušale včeraj v naskoku vzeti majhen kolodvor, približno 100 milj oddaljen južno od Andandija, da bi izolirale japonske čete na severu Mandžurije. Japonci so napad odbili. Kitajci so ostali na preži in strogo nadzorujejo vsak pokret Japoncev po vsem ozemlju ob reki Noni, ker se sami boje nepriznane ofenzive Japoncev. Kitajci so pričeli s taktiko stalnega vne-
mirjanja Japoncev in so zaradi tega izkopali južno od Andandija obirno omrežje strelskih jarkov. Ultimati, ki ga je poslal general Honyo generalu Ma Han Sangu, je očividno Kitajce še bolj vzpodbudil k odločnosti in ni napravil sploh nobenega vtisa.

Kitajci zmagoviti

Mukden, 16. novembra. g. Kitajske čete so pod vodstvom generala Ma ob reki Noni danes otvorile glavni napad na japonske postojanke. Po zadnjih vesteh se je kitajskim četam že posrežilo deloma odrezati zveze med sprednjimi in zadnjimi japonskimi oddelki, tako da je postal položaj za Japonce južno od mosta čez reko Noni izredno nevaran. Japonci so zato vrgli v avtokoloneh z največjo naglico ojačenja v ogrožene oddelke na fronti, vendar pa je dvomljivo, ali bodo mogla ta ojačenja še pravomočno poseči v borbo. V prihodnjih 24 urah je pričakovati zelo hudih bojev med Kitajci in Japonci.

Vrhovni poveljnik kitajskih čet, ki se je

Italijanski zunanji minister v Ameriki

Program potovanja in sestankov v Zedinjenih državah — Američani za francosko-italijanski pomorski sporazum

Newyork, 16. novembra. n. Danes okrog polne bi moral italijanski parnik »Conte Grandi«, s katerim je italijanski zunanji minister Grandi odpotoval pred nekaj dnevi iz Napulja, prispeti v Newyork. V zadnjem času pa je parnik imel velike težave z nevihto. Zaradi tega pride v Newyork z zamudo. Antifašisti so medtem v Newyorku pripravili velike demonstracije. Zaradi tega je washingtonska vlada odredila, da se Grandi kar s parnika prepelje v Washington. Kakor poročajo iz Washingtona, je odletel oceanski letalec Lindbergh na morje. Grandi je s parnika prestopil na njegovo letalo in se je z njim odpeljal v Washington. V Washingtonu je Grandi sprejel tajnik za zunanje zadeve Stimson. Grandi se je kot njegov gost nastanil v njegovi hiši v Wadley Roadu v washingtonski okolici. Jutri poseti Grandi Hooverja v Beli hiši, zvečer pa se udeležijo večerje, na kateri se sestane z zastopniki vlade in parlamenta.

Francija bo gradila novo križarko

Pariz, 16. nov. Mornariški minister najavi, da bo še pred koncem letošnjega parlamentarnega zasedanja in pred začetkom razorožitvene konference zahteval od zbornice kredit za gradnjo nove francoske oklopne križarke od 26.000 ton. Mornariški minister je že junija meseca skušal dobiti kredit za gradnjo 23.000 tonske križarke, vendar pa je z ozirom na odklonilo stališče velikega dela zbornice opustil svojo zahtevo.

Granata raztrgala tri dečke

Moravska Ostrava, 16. novembra. s. Na nekem travniku pri Losonu so našli štirje dečki ročno granato, ki se je izgubila pri vojaških vajah Granato so vrgli v ogenj, ki so ga napravili, da bi pekli krompir. Granata je eksplodirala in raztrgala dva dečka, dočim je tretji umrl kmalu po prevozu v bolnico.

nastanil v Cicikarju, poroča, da so bili krvavo odbiti vsi poizkusi Japoncev, da bi s protinapadi pridobili na terenu. Japonci imajo baje po kitajskih vesteh nad 500 mrtvih. Kitajci pričakujejo v kratkem napad na Cicikar, ki ga že nekaj ur obstreljuje težka artiljerija. Pri četah generala Ma se že čuti pomanjkanje municije. General Ma je trenutno narodni junak Kitajcev. Po vsej državi zbirajo zanj prispevke. V intervjuju za liste je izjavil v Peking pobežli guverner Mandžurije Cangaueh, da je dal generalu Ma navodilo, naj brani mesto Cicikar do zadnjega moža in do zadnje krogle. Vloga za Mandžurijo na željo Japonske določenega cesarja Pu-ya je zelo zagonetna.

London, 16. novembra. A.A. Po vesteh, ki jih je dobil Reuter iz Mukdena, se je Japoncem posrežilo pregnati kitajske čete, ki so zasedle železniško progo 160 km južno od Angančja.

Princ Puyi noče mandžurskega cesarstva

London, 16. nov. s. Kakor poročajo iz Mukdena, kitajski princ Pu-ya, ki je bil — kakor znano — izbran za cesarja samostojne Mandžurije, noče prevzeti tega združenega dostojanstva. Zagrozil je celo, da bo izvršil harakiri, če ga bodo še dalje silili, naj prevzame cesarstvo. V njegovem spremstvu je v Mukdenu tudi njegov nečak princ Kung, o katerem govore, da bo proglašen namesto Pu-ya, če se bo še nadalje branil prevzeti cesarstvo nad samostojno Mandžurijo.

Vznemirjenje v Rusiji

Moskva, 16. novembra. s. Oficijelna poročevalska služba po radiju nastopa izredno ostro zaradi položaja v Mandžuriji. Med drugim naglašja, da postaja za sovjetsko unijo nevtralnost vedno težja. Japonska se polagoma blizu intervencijskim pokrajinam sovjetske republike in marsikateri znaki kažejo, kakor bi imel ves napad proti Kitajski za končni cilj oborožen spopad s Sovjetsko unijo. Posebno izražajo je dejstvo, da so Japonci začeli v zadnjih dneh zbirati ravno na sovjetski meji oddelke ruskih emigrantov. Bivšega voditelja Kočakove anade, Atanaza Semionova, so baje v Mandžuriji videli dopisniki sovjetskih listov. Prisel je iz Japonske in organizira trenutno ruske emigrante proti Mandžuriji. Belogardistični oddelki se bojujejo v japonskih uniformah in so oboroženi z japonskim orožjem. Tega razvoja dogodkov Sovjetska unija ne bo mogla dalje gledati.

Ruska nota japonski vladi

Sovjetski ljudski komisar Litvinov je izročil japonskemu poslaniku v Moskvi Hiroti novo noto, v kateri sovjetska vlada protestira proti protisovjetski kampanji japonskih vojaških krogov. Nota naglašja, da pripravljajo japonsko vrhovno poveljstvo prehod svojih čet preko vzhodne kitajske železnice, da bi popolnoma preprečili železniški promet, kar bi povzročilo Sovjetski Rusiji veliko materialno škodo.

Stimsonom se bo Grandi pomenil o splošnem političnem položaju in o važnejših vprašanjih mednarodnega značaja. V Washingtonu ostane štiri dni, in se nato vrne v Newyork, kjer se bo udeležil raznih svečanosti. Iz Newyorka odpotuje v Filadelfijo, kjer se bo sestal z zastopniki italijanskih izseljencev. Prihodnji ponedeljek potuje ponovno v Newyork, od koder se čez nekaj dni s parnikom »Augustus« vrne v Italijo.

Zelo verjetno je, da bo z ameriške strani za časa Grandijevih političnih razgovorov padla iniciativa, da se odstranijo ovire italijansko-francoskega sporazuma o pomorskem oboroževanju obeh držav. Državni tajnik Stimson bo vsekakor skušal vplivati na Grandija, da bi Italija nekoliko popustila in se sporazumila s Francijo, še oredeno se v februarju prične splošna razorožitvena konferenca.

Mussolini v Umbriji

Rim, 16. nov. d. Ministrski predsednik Mussolini je uradno posetil Temi in vsu umbrijsko pokrajino, ki jo je prepotoval z avtomobilom. V Terniju, glavnem mestu pokrajine, si je ogledal tovarno za orožje. Pokazali so mu, kako se ravna z novimi avtomatičnimi puškami in drugim orožjem. Z balkona mestne hiše je govoril zbrani množici o fašistični doktrini in nacionalnem delovanju. Napovedal je, da bo fašistični režim v prihodnjem desetletju svojega vladanja povzdignil morato in gospodarsko silo nacije do vrhunca. Zavrnil je antifašistično in protitalijansko podzemsko delovanje Italijanov v inozemstvu in končno poudaril gospodarsko politiko vlade, češ da so imeli vsi ukrepi in zakoni fašističnega režima edini namen, da premagajo krizo v državi.

Usposobljenostni izpit Društva narodov

Na izrednem zasedanju svojega sveta, ki se je pričelo včeraj v Parizu, se bo Društvo narodov že tretje bavilo z mandžurskim problemom, ki predstavlja najtežjo nalogo, kar jih je Društvo narodov imelo od svoje ustanovitve. Predsednik sveta DN je Aristide Briand in na njegovo željo se vrši zasedanje izjemoma v Parizu in ne v Ženevi. Že na dveh zasedanjih sveta je bil v razpravi kitajsko-japonski spor zaradi Mandžurije; obakrat je razprava končala le z bolj ali manj platoničnimi resolucijami, kar gotovo ni dvignilo ugleda ženevske institucije. Zato so zdaj oči vsega sveta uprte v Pariz, ker vsi čutijo, da bo Društvo narodov silno izgubilo na ugledu in važnosti, ako ostane brezuspešna tudi tokratna, tretja razprava.

Tajništvo DN je ves čas japonsko-kitajskega spora zaposleno s posredovanjem diplomatskih not obbeh spornih strank. Tokio in Nanking obetujeta preko Ženeve. Akti mandžurskega spopada se kopičijo v ženevskih arhivih in od rusko-japonske vojne se svet ni toliko bavil z Daljnem vzhodom, kakor sedaj. Niti eni diplomatski zadevi, ki jo je dosegel obravnavala Ženeva, ni bilo posvečenih toliko državnih naporov, posredovalnih predlogov in diplomatske bistroumnosti. Kako izredno važna je zadeva, je razvidno iz dejstva, da ji je Briand osebno posvetil vse svoje državniške sposobnosti iz: da vedno iznova energično posega v potek diplomatskih pogajanj. Da moremo to prav oceniti, je treba pomisliti, kako zelo je francoska politika okupirana in angažirana po drugih dogodkih, ki se je tiječo mnogo bolj neposredno, predvsem po reparacijah in po gospodarskih pogajanjih z Nemčijo.

Kljub temu pa se je Briand v zavesti, da pomeni rešitev mandžurskega konflikta življenjsko preizkušnjo za Društvo narodov, v največji meri osebno angažiral za to stvar. Na žalost dosedaj brez uspeha, kakor sploh o posredovanju Društva narodov še ni videti nikakega učinka. Nasprotno, spor se je v zadnjem času celo še poostрил. Japonska postaja vse agresivnejša in očita Društvu narodov, da je postala nezvesto svojemu temeljnemu načelu: spoštovanju mednarodnih pogojev. Tokio ima pri tem v mislih onih 21 pogodbenih točk, ki so jih Japonci izsilili v teku svetovne vojne v pogodbi od 25. maja 1915. Teda so si Japonci, začasno rešeni svojih evronskih tekmecev, zagotovili toliko prednosti v Kitajski, da je slednja postala skoro izključno japonsko eksplatacijsko področje. Te pogodbe, izsiljene z bajonet, smatra sedaj Tokio za enako svete onim, na katerih temelji Društvo narodov. Prebujajoči se kitajski nacionalizem pa se skuša ostrieti teh vsiljenih obvez in zahteva od Ženeve, da štiti Kitajsko pred japonskim imperikalizmom.

Dogodki v Mandžuriji se razvijajo

medtem dalje in japonski napadalec vse izkorišča položaj. Evropska javnost z začudenjem sledi temu razvoju, ki spominja popolnoma na predvojne načine in vedno bolj otežkoča mirno rešitev spora. Stanje oboroženih spopadov traja že od 20. septembra in obe sporni stranki sta članici Društva narodov. Japonska je celo stalen član sveta, ki je do sedaj brez priziva odločeval v drugih mednarodnih sporih. Kitajci so položili svojo usodo popolnoma v roke sveta. Japonci pa se zavedajo svoje moči in vežejo priznanje ženevske odločitve na razne pogoje.

Po izkustvih prvih dveh zasedanj se je težko nadejati, da bo pariško zasedanje imelo večji uspeh. Svet Društva narodov je predvsem zamudil mnogo dragocenega časa. Medtem so nasprotstva dosegla ogromen obseg, ne toliko zaradi japonske zasedbe in vojni operacij, kolikor zavoljo sovražstva, ki se je zaneslo v najširše sloje kitajskega ljudstva, in zavoljo borbivosti, ki se je polastila japonskega javnega mnenja. Ta dva požara bo silno težko pogasiti.

Spor je dobil značaj, ki upravičuje Društvo narodov, da se poslužijo čl. 15. svojega statuta, kjer so naštet prisilni ukrepi zoper napadalca. Vendar pa je mandžursko vprašanje vse drugačnega značaja, nego je bil na primer grško-bolgarski ali finskišvedski spor, ki jih je Društvo narodov rešilo skoro igranje. Proti prvotni japonski sili je težko izvesti sankcije, ki jih predvideva ženevski statut. Ne samo težko, marveč docela nemogoče, kajti izkazalo se je, da bi vse sankcije proti Japonci šle v korist svetovni in bi jim popravile težko situacijo na Daljnem vzhodu, v katero je zašla Rusija zavoljo japonske zasedbe Mandžurije. Da pa velesile ne bi rade hodile po kostanj v žerjavico za boljševike, je umevno.

To pa je tudi edina točka, da so nazor velesil glede mandžurskega problema enotni. V kolikor ne prihaja v poštev sovjetska Rusija, ima vsaka velesila drugače interese. Francija večkrat potrebuje japonske pomoči v Društvu narodov, Nemčija se iz umevnih razlogov neče eksponirati ne za to, ne za ono stran. Anglija bi Japonci sicer privoščila poraz, neče pa z njo prelomiti in zato bržčas ne bo zagovarjala preradikalnih ukrepov. Ostaja še Amerika, ki je v besedah zelo ostra in odločna proti Japonci. Veliko pa je vprašanje, ali bi se udeležila tudi dejanj, ako bi Društvo narodov sklenilo proti Japonci kakšne sankcije, ker Zedinjene države niso članice Društva narodov in zato niso vezane na njegove sklepe. Brez sodelovanja Amerike pa bi bile vse sankcije več ali manj iluzorne.

Situacija torej za Društvo narodov ni rožnata. Mandžurska zadeva je trd oreh, ki bo ženevski instituciji v čast in korist, ako niti bo kolikšaj kos. Nade v to pa so zelo, zelo majhne.

Še 400 italijanskih azilov za slovensko deco

Fašistični pritisk na Idrino — Janičarski zaslužek — Priporočilo kraškemu župniku

V Selu na goriškem Krasu so otvorili azil družbe Italije Redentec, kateri predseduje vojvodinja d'Aosta, za slovensko deco. Takoj prvi dan so pripeljali v azil 35 otrok, pričakujejo pa, da se bo to število še povečalo. Fašistični tišč izjavja, da potrebuje Juljska Krajina še okoli 400 azilov. Italija Redentec ima z gradbo in vzdrževanjem azilov že ogromne stroške. Vlada prispeva znatno. Stroški bodo silno narasli z novimi azili, ki jih hoče še otvoriti Italija Redentec. Iz važnih izjav družinskih voditeljev sledi, da bodo zahtevali od poslojarskih in občinskih uprav mnogo večjih prispevkov za azile, kakor so bili dosedajni.

V Idrini so otvorili sanatorij za jetične, ki jih je mnogo zlasti med rudarji. Navzroč je bila vojvodinja d'Aosta v spremstvu cele vrste zastopnikov vseh oblasti iz Gorice. Sanatorij je zgradila deželna uprava na zemljišču, ki ga je kupila idrijska občina. Vojvodinja d'Aosta je naglašala potrebo skorajšnje otvoritve velikega azila za

idrijske slovenske otroke. Zgradila ga bo Italija Redentec, asistični hijerarhi vedo, kako silen je še vedno odpor proti fašistični penetraciji v idrijskem mestu, zato so ob tej priliki znova poudarjali, da mora dobiti obsejna Idrina vse fašistične institucije, ki poitalijančujejo mesto in bodo s svojim vpivom segale do Cerkna in do Črnega vrha.

Družba »Dante Alighieri« je razdelila te dni premije po 300 lir 50 »drugorodnim« sloškim otrokom, ki posebno dobro napredujejo v italijanščini. Največ obdarovancev je iz goriške pokrajine.

Te dni je vojvodinja d'Aosta pregledovala azile družbe Italija Redentec, v tržaški pokrajini. V Lokvi na Krasu je priporočala župniku Stefanutiju v dolgem pogovoru, naj skrbno nadaljuje svoje uspešno sodelovanje z voditelji azila, »da se bodo drugorodne družine vedno bolj približevale tej dobrotorni in plemeniti instituciji«.

Naknadne volitve v Veliki Kladuši

Banjaluka, 16. nov. r. Pri volitvah v Narodno skupščino dne 8. novembra je došlo, kakor znano, do nereda edino v Veliki Kladuši, v čezinske srezu. Zato so morale včeraj volitve ponoviti. Kandidiral sta dva kandidata in sicer predsednik občine Hasan Toromanović iz Cazina ter obokom Suljo Suljić iz Otoke. Pri volitvah 8. novembra je došlo na tem volišču do nereda, ker je bivši narodni poslanec Hasan Miljković, pristaša bivše JMO, napadno obveščen, da se glasovi za Suljo Suljića beležijo v korist Hasana Toromanovića, zahteval od predsednika volilne komisije dr. Sergija Mihajlova, naj kontrolira volilne zapisnike. Ker zahtevi Hasana Miljkovića niso ugodili, je došlo do izgrede, v katerem je bil ubit podpredsednik občine v Veliki Kladuši in član volilne komisije Savo Babić, hujše ranjen pa predsednik volilne komisije Mihajlov. Lajže je bilo ranjenih več oseb, uničeni pa so bili tudi vsi volilni spisi. Hasan Miljković in 24 drugih sokrivcev je bilo aretiranih ter oddanih sodišču v Bihaću. Pri včerajšnjih ponovnih volitvah v Veliki Kladuši, ki so potekle v popolnem redu, so od 821 volilnih upravičencev glasovali za Hasana Toromanovića 403 za Suljo Suljića pa 213. Na podlagi izida teh volitev, ki je bil odločen za večino v srezu, je bil izvoljen za poslanca čezinskega sreza Hasan Toromanović.

Počastitev Gortanovega spomina v Novem Sadu

Novi Sad, 16. novembra p. V Delavski zbornici se je vršilo snoči veliko zborovanje v spomin mučeniške smrti Vladimira Gortana in v spomin obilne raneške pogodbe. Zborovanja so se udeležili vsi sloji prebivalstva, tako da se je razvil v močno narodno manifestacijo.

Novi važni ukrepi za povzdigo tujskega prometa v naši državi

Beograd, 15. novembra.

V petek in soboto se je vršilo v Beogradu zborovanje Zveze jugoslovenskih kopališč in letovišč, na katerem so razpravljali o pripravah za bodočo tujsko-prometno sezono. Zaradi splošne gospodarske krize je v pretekli sezoni tudi pri nas tujski promet nekoliko nazadoval, vendar pa ne v toliki meri, kakor v mnogih drugih državah. Kljub temu pa so vsi merodajni faktorji, priznavajoč veliko važnost tujskega prometa za našo narodno gospodarstvo, na delu, da tujski promet kar najbolj pospešijo. Temu cilju je služilo tudi to zborovanje. Na zborovanju so bile zastopane vse tujsko-prometne ustanove, predsedoval pa je upravnik Varniških toplic, kanonik dr. Lovro Radičević. V poročilu o delovanju zveze, ki ga je podal tajnik g. Dragomanović, se je dotaknil vseh aktualnih problemov ter navedel tudi celo vrsto predlogov, kojih izvedba naj bi služila pospeševanju te gospodarske panje.

Glavno pozornost je posvetila skupščina železniškim ugodnostim, ki se nudijo posetnikom naših kopališč in letovišč, pri čemer se je opozarjalo na postopanje sosednjih držav. Avstrija na primer namerava uvesti popolnoma brezplačni prevoz posetnikov svojih tujsko-prometnih centrov pri prvem posetu. Če posetnik ni zadovoljen z razmerami, ima pravico na brezplačen povratek. Zastopnik ministrstva za promet je podal obširna pojasnila o ukrepih naših železniških oblasti. Dosedanje ugodnosti, ki jih je nudila železnica uprava, so se jako dobro obnesle. Prometno ministrstvo pa ne bo ostalo samo pri tem, marveč je pripravila nov pravilnik, ki bo dosedanje ugodnosti še bolj razširil. Po novem pravilniku, ki se sestavlja in bo v kratkem uveljavljen, ugodnosti znižanje vožnje ne bodo veljale samo za obiskovalce našega Primorja, marveč tudi vseh ostalih letovišč, kakor so Bled, Plitvička jezera, Ohrid, Jajce itd. Glede planinskih klimatskih krajev odločitev se ni padla, ker bo treba še podrobno proučiti razmere in tujsko-prometno važnost posameznih krajev. Uvedene bodo ugodnosti v treh skupinah, in sicer:

V mesecih junij, julij, avgust in september bodo uživali vsi posetniki naših kopališč in letovišč pri povratku polovično vožnjo. V mesecih marec, april, maj, oktober in november bo znašal popust pri povratku 75 odst. normalne cene.

V svrhu pospeševanja tujskega prometa v zimskih mesecih bo z novim pravilnikom uvedena popolnoma brezplačna vožnja za povratek.

Kot novost je smatrati določbe novega pravilnika, s katerimi se hoče tudi pri nas uvesti običaj počitnice od velikih praznikov. V mnogih drugih državah obstoja namreč navada, da prežive družine praznike v kakem kopališču ali letovišču. Zato bodo tudi za te primere veljali vsi gori navedeni popusti ne glede na to, ali bo dotični izletek izpolnil ostale pogoje pravilnika, to je, da mora prebiti v dotičnem letovišču ali kopališču najmanj 10 dni. Ta korak prometnega ministrstva je skupščina toplo pozdravila, ker dokazuje popolno razumevanje merodajnih činiteljev za pospeševanje tujskega prometa.

Obširna debata se je vršila tudi o avtorskem pravu. O tem je poročal tajnik zagrebske Zbornice za TOI dr. Butorac. Vprašanje avtorske zaštite povzroča v tujskem prometu mnogo težko. Dejstvo je, da izvajanje avtorske zaštite domačim avtorjem ne prinaša skoro nobenih koristi, dotični povzročajo lastnikom hotelov in zabavnih lokalov velike težkoče. Pretežna večina pobranih taks gre v inozemstvo. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se naproša vlada, da izvede revizijo zakona o avtorski zaštiti ter primerno zniža sedanje visoke davke. Navzoči zastopnik prosvetnega ministrstva je pojasnil, da se to vprašanje v ministstvu že proučuje ter da se bo pri reviziji upoštevalo vse upravičene zahteve.

Končno je skupščina razpravljala tudi o osnovanju balneološkega in klimatološkega zavoda. Stavljena sta bila dva predloga, po katerih naj bi se tak zavod osnoval v okoliju ministrstva za socialno politiko ali pa v okoliju beogradske univerze. Odločitev o tem je bila prepuščena ministstvu za socialno politiko.

V svrhu enotne propagande je bilo upravičeno naročeno, naj izda skupno primeropremeno propagandno brošuro o naših tujskoprometnih ustanovah.

Zagrebski občinski proračun

Zagreb, 16. nov. n. Načrt proračuna mesta Zagreba za l. 1932. določa 148.974,266 Din izdatkov, od teh je 130.352,738 Din rednih, izrednih pa 18.622,528 Din. Po proračunu za l. 1931. je bilo določenih 133 milijonov 271.827 Din izdatkov, za 15.500.000 Din manj. Dobrohoti za 1932 so določeni na 128.747.086 Din. Primanjkljaj 20 milijonov nameravajo kriti s 35 odstotno občinsko dasklado na državni neposredni davek, ki je za leto proračunan na 57.841.125 dinarjev.

Pogajanja socialistov z Brüningom

Berlin, 16. nov. s. Kakor pričakujejo, se bo jutri sestali zastopnik socialno-demokratske stranke z državnim kancelarjem dr. Brüningom. Socialni demokrati so nazarivanja, da je postopanje narodnih socialistov, ki je na drugi strani ustvarilo strnjeno obrambno fronto leve, pravilo državljansko vojno v nevarno bližino. Socialni demokrati se hočejo o tem važnem političnem vprašanju razgovoriti z državno vlado, od katere hočejo dobiti nedvomno izjavo, ali namerava še dalje trpeti priprave narodnih socialistov za državljansko vojno ali pa je pripravljena z vsemi sredstvi energično nastopiti proti temu početju.

Ostavka grškega pravosodnega ministra

Atene, 16. nov. AA. Danes je grški pravosodni minister Abram podal ostavko na svoje mesto, ker se je pokazalo, da so ukrepi za izvrševanje zakona o tisku bili neučinkoviti, predvsem v vprašanju ohranitve tečaja drame in tozadevnih napadov poedinih listov. Resor pravosodnega ministrstva je prevzel začasno predsednik vlade Venizelos.

Naši kraji v narodni fronti

Zahvala volilcem ptujskega sreza

Navzlic najhujši agitaciji za volino abstinenco ste pri volitvah dne 8. novembra z jako častno udeležbo pokazali, da pravilno razumevate naloge sodobnega časa.

Iskrena zahvala v mojem imenu ter imenu mojega namestnika g. Franca Šolarja vsem volilcem, ne oziraje se, za koga so glasovali, posebno pa se še zahvaljujem vsem, ki so z vztrajnim delom pravilno informirali volilce ter s svojo agitacijo pripomogli do tako lepega uspeha.

Obljubljam sem, da bom v primeru izvolitve posvetil vse svoje moči delu za konsolidacijo prilik v naši tako lepi Jugoslaviji, posebno gospodarskemu napredku vseh slojev ptujskega sreza in to naloge bom tudi vestno izvrševal.

Vabim pa vse v ptujskem srezu k sodelovanju, tudi one, za katere niti pri teh volitvah ni prenehal nekdanji strankarski teror in so vsled tega ostali doma.

Ivanjkevič, 14. novembra 1931.

Lovro Petovar, narodni poslanec.

Pojoč so šli na volišče

Oči vsega sreza so bile uprte 8. novembra v St. Peter, znano trdnjavo strankarskih strasti. Kar pred cerkvijo so delili na Vseh svetih letake za abstinenco, kakor da je to povsem naravna stvar. Vse tedne je šla po dolini beseda: St. Peter bo ostal doma. Zato je izid volitev v St. Petru vse presenetil. Od 364 volilcev se je odzvalo klicu države 196 občanov ali 54 odstotkov. Da se je preokrenilo v St. Petru od strankarske gonje do prosvetnega dela, je za sluga sokolskega društva in pevskega društva »Savinjski zvon«, ki je odkorakalo v strnjene vrstah, pojoč na volišče. Železničari, delavci in kmetje so se strnili v močno manifestacijo za našo ljubljeno Jugoslavijo. Vsi volilci so bili ene misli: Pokazimo javno vsemu svetu, da je zavladalo v St. Petru novo lepše življenje. Strankarske strasti so se morale umakniti vztrajnemu delu za prosveto. Vsa čast neustrašnim borcem, ki so dosegli na tej hudi postojanki tako častno zmago.

Belokrajinske Poljane so se izkazale

Volitve so za nami in proti vsej ostudni protivolični agitaciji smo dosegli sijajen uspeh, ker je bilo 63 odst. volilnih upravičencev. Že to je lepa večina, pomisliti pa je treba, da se je med tem že mnogo volilnih upravičencev, ki bi se tudi radi odzvali klicu domovine, izselilo v Svico, Francijo, Nemčijo in še drugam zaradi za služba. Zadnji so odšli ravno teden dni pred volitvami. Poljanci so se v ogromni večini izjavili za tržno gospodarsko delo, ki je mogoče le v sloji vseh Jugoslovancev. Že v zgodnjih jutranjih urah so prihajali Podgorci in Čepčani z državno zastavo med petjem in vriskanjem na volišče. Kmalu se njimi so prišli vrli Lazari, ki so dali impozantno število glasov — 95 odstotkov. V najslabšem vremenu so prihili iz oddaljenega Verta prav vsi in tudi najstarejši volilci, ki so se podali na naporno pot samo zaradi tega, ker so razumeli klic države. Po 6. uri, maši so prihiteli množice trume dobrih in zavednih Radenčanov in Sodovčanov, za njimi pa volilci iz Kote Prelesja in Dola. Udeležba teh vasi je presegala 90 odst. Takoj popoldne so prišli na volišče zavedni Predgračji.

Dva samomora v eni noči

V težki duševni depresiji se je vrغل pod vlak občinski tajnik Aprisnik, neki neznanec pa je skočil v Dravo

Maribor, 16. novembra.

Strojevodja tovrnega vlaka, ki odhaja kmalu po polnoči iz Maribora, je obvestil službujočega prometnika na postaji Hoče, da je opazil ležati med tračnicami truplo nedaleč od železniškega prelaza Ptujske ceste. Prometnik v Hočah je o tem obvestil postajo Tezno in so železniški uslužbenci takoj pregledali progo. Nudil se jim je strašen prizor. Na glavni progi med tračnicami je ležalo popolnoma razmesarjeno moško truplo, kakih sto korakov od prelaza Ptujske ceste v smeri proti Hočam. Glava je bila odrezana in truplo vse povaljano s peskom in krivjo. Odrezana je bila tudi desna roka, leva pa razmesarjena. Železniški uslužbenci niso mogli takoj ugotoviti identitete, jasno pa jim je bilo, da je moral nesrečnež leči prostovoljno pod vlak in da se ni mogla zgoditi smrtna nesreča, kar so sklepali iz tega, da je bila nesrečnež odrezana glava in roka, ki je moral po teh znakih sodeči leči med tir in glavo nasloniti na tračnico. Nesrečnež je moral povoziti brzovalnik, ki je med tem časom vozil tod mimo in domnevajo, da se je to zgodilo med 1. in 2. uro popoldne.

Pri Aprisnikovih na Teznu pa so v skrbih pričakovali kdaj pride oče domov. Zadržne čase se je rad pomudil delj časa v gostini. Ni pa bila njegova navada, da bi v tako pozni uri še ne bil doma. Posebno ni zdel v skrbih hčerke, kateri se oče ni bdel zadnje čase pravi. V poslednjem času je večkrat sam pravil domačim, da mu ni več dosti do življenja. Okoli 24. je Janko Aprisnik sedel v neki gostini na Tržaški cesti sam pri mizi in pil svoj četr. Ljudje, ki so ga opazili, pravijo, da je bil nenavadno zamišljen in potr. Njegov dobi znanec pripoveduje, da se ni zmenil za njega, ko ga je pozdravil in da je topo zrl predse. Ne da bi kaj rekel, je kralu po polnoči zapustil gostilno in brezdomno zavl po progi, pri prelazu Ptujske ceste. Sklep je v njem dozorel in kolesa drvečega vlaka so zdrobila njegovo življenje, nad katerim je obupal.

Pokojni Janko Aprisnik je bil star 57 let, in je kot orožniški upokojenec bil tajnik občine Tezno. Bil je splošno priljubljen in so se ljudje radi zatekali k njemu kot občinskemu tajniku po nasvete in pomoč, katere ni nobenemu odrek. Imel je na Teznu svojo hišico in živel dokaj udobno. Kaj je pripravilo Aprisnika, da je šel prostovoljno v smrt, ne ve niko. S težko prizadeto rodbino součustuje cela tezenska občina in vsakdo, ki je poznal pokojnika.

Truplo je prepeljano v mrtvašnico na Po-brežje. Pogreb žalostno preminulega Janka Aprisnika bo v sredo ob pol 16.

prav vsi Kovačevci in le par Deskovljanov. Manifestativni značaj volitvam pa je dalo gasilno društvo iz Starega trga s svojim slovesnim prihodom na volišče. Na čelu povorke sta jahala 2 uniformirana gasilca, ki sta nosila državni zastavi, za njima se je vrstila godba iz Predgrada, potem pa vsi uniformirani gasilci s svojim načelnikom g. Pešljem. Ta pohod je vzdrnil marsikatero omahljivca, da je pozneje tudi prišel na volišče in izpolnil svojo dolžnost. Ta volilna udeležba je najboljša pokazala, kako odklanjajo Poljanci strankarstvo in kako odločno stojijo vsi v taboru jugoslovenstva. Slogo, ki so jo Poljanci izkazali pri teh volitvah, bodo tudi obdržali in še okrepiji, držali pa se bodo pri tem gesla: Zvestoba za zvestobo!

Zdrav razum odklonil demagogijo

Kljub izredno živahni gonji proti udeležbi, se je vendar našlo med 553 šempavelskimi volilci 288 zavednih mož, ko je klicala država na volišče. Poleg kmetijskego gospodarjev so sli delavci tkalnice Mautner d. d. in rudarji premogovnika Zabukovca do zadnjega moža glasovali za kralja in domovino. Ponovno se je pokazalo, da zdrav razum vedno odklanja demagoške obljube, v katerih izvršitev niti sam obljubljal ne verjame.

Veliko zanimanje za volitve v brežiškem srezu

V brežiškem srezu se prej kdaj ni dalo govoriti o posebno velikem volilnem zanimanju, dasi se je pulilo za mandate po 5, 6 in celo 7 strank. Vse te stranke so imele svoje množične agitatorje in ker v dobi strankarstva sploh ni bilo govora o resnosti, so tudi kandidati obljubljali modro z neba. Tokrat pa je bil plebiscit za državo in tudi v tem srezu se je ločila Julijka od pšenice. Nastopila sta dva kandidata, vsi pa so se zavedali, da so volilni glasovi namenjeni v prvi vrsti državi in sele v drugi kandidatom. V srezu je glasovalo od 834 volilnih upravičencev 489 volilcev, kar tvori 57,40 odst. Če se upošteva slabo vreme, ki je oviralo oddajanje in slabotne, in pa to, da ne manjka nikjer zakrknjenih malcontentov, se lahko reče, da so tudi v tem srezu oni, ki si želijo nazaj strankarske razprtije, temeljito pogoreli. Razvili so sicer veliko agitacijo proti volitvam, dosegli pa niso niti približno svojih toliko pričakovanih uspehov Od Rajhenburga pa do Zidanega mosta je kar deževalo protivoličnih letakov, naši resni možje pa se za vse to niso zmenili v svoji državljanski zavesti. Storiši so svojo dolžnost in sedaj pričakujejo od poslanca, da bo deloval v duha ideje, ki je zmaga pri teh volitvah.

Primer državlanske zavesti v gorski vasi

Z Dobrova pod Kumom nam pišejo: Na volišče v Sv. Jurij pod Kumom smo se Dobrovčani odpravljali že na vsej zgodaj. Treba vedeti, da je volišče oddaljeno dobre 2 in pol ure in da je bila pot zaradi deževja zelo, zelo slaba. Ko smo prišli na volišče, smo se radovedno ozirali po volilcih. Mislimo, da se bo domačinov kar trlo, bilo pa je vendarle največ gorjanec, ki so prišli takoj zgodaj po 2 do 3 ure daleč. Če bi mi Dobrovčani imeli volišče v svojem kraju, bi se udeležili volitev do zadnjega moža in se bolnike in stareše bi bili prinesli, da oddajo svoj glas za: boljšo bodočnost naše domovine.

Zamenjava ratifikacijskih listin o dopolnilnem sporazumu s ČSR

Beograd, 16. novembra M. Danes dopolne je bila v zunanjem ministruvstvu izvršena zamenjava ratifikacijskih listin med Jugoslavijo in češkoslovaško republiko o dopolnilnem sporazumu k trgovski pogodbi z dne 14. novembra 1928, podpisane v Pragi 30. marca 1931. Ta sporazum je po dogovoru med našo in češkoslovaško vlado stopil v veljavo že dne 1. junija 1931 še pred zamenjavo ratifikacijskih listin.

Vremensko poročilo

Zagrebska vremenska napoved za danes: Precej oblačno, nekoliko pa se bo nebo vendarle zvedrilo, zmerno hladno. — Situacija včerajšnjega dne: Visoki pritisk, ki je prevladoval nad vzhodno Evropo in nad nekaterimi južnimi deželami, se je spojil z depresijo nad severoevropskimi državami in Sredozemskim morjem. Barometriški pritisk v naši državi je zato narasel za 6 do 12,5 mm, največ na severu in na severovzhodu, manj na jugu in v južnem Primorju. Temperature so ostale brez spremembe samo v južnem Primorju, v ostalem pa so padle za 1 do 6 stopinj, najbolj na zapadu in v višjih gorskih predelih. Nebo je bilo vedro v gornjem Primorju, v ostalem Primorju malo oblačno. Oblaki so bili visoki in srednjevisoki. V zaledju in po vsej Posavini je bilo zelo oblačno, megleno in deževno, na jugu in na vzhodu je prevladoval veler v severovzhodni smeri. Drugod so bili slabi vetrovi iz severnega in zapadnega kvadranta. Morje je bilo valovito.

Dunajska vremenska napoved za torek: Sem in tja oblačno; polagoma bolj hladno.

Naši kraji in ljudje

Sokolski Tabor saniran

V ponedeljski izdaji »Jutra« smo, obširno poročali o svečani proslavi sanacije Sokolskega Tabora v Ljubljani. Svečanost se je vršila v nedeljo dopoldne ob udeležbi

Pobuditelj gradbe Sokolskega doma na Taboru dr. Pavel Pestotnik

številnih odličnih prijateljev in dobrotnikov Tabora, odnosno Sokola I, med njimi tudi iniciatorja gradbe Sokolskega doma na Taboru br. dr. Pavla Pestotnika. Na elavnostni seji je sedanji starosta Sokola I, br. inž. Lado Bevc orisal hudo borbo društva z materialnimi neprilikami in pomen sanacije Tabora, a potek sanacije nam je podal društveni gospodar br. Evgen Lovšin.

Zvečer potem se je vršila na Taboru slavnostna akademija s pestrim sporedom ob polni dvorani. Tudi udeležba častnih gostov je bila številna. Med njimi smo opazili gg. ministra dr. Alberta Kramarja z gospo soprogo, generala g. Popovića, ki je zastopal z oficirskim zborom divizije, podbana g. dr. Otmarja Pirkmajerja z gospo soprogo, župana g. dr. Dinka Puca z gospo soprogo, predsednika deželne sodišča g. dr. Rogina, direktorja ljubljanske železniške direkcije g. dr. Borka z gospo soprogo, direktorja g. Juga kot zastopnika ZKD, primarija g. dr. Gregorčiča, zastopnika OUZD g. Iv. Tavčarja, direktorja Pokojniškega zavoda g. dr.

Sagadina, zastopnika CMD g. Franca Škulja, bankega nadzornika g. dr. Rapeta, poslanca g. dr. Rapeta, zastopnika COS g. dr. Burjana, direktorja Poštne hranilnice g. dr. Vidmarja, podstarosta SKJ br. Engelberta Gangla, prvega podnačelnika SKJ br. Ambrožiča, bivšega starosta Sokola I, br. dr. Pestotnika, starosta ljubljanske sokolske župe br. dr. Pippenbacherja, zastopnika kranjske sokolske župe br. Špičarja in zastopnike vseh ljubljanskih in okoliških sokolskih društev.

Na sporedu so bile glasbene in telovadne točke. Glasbene točke sta izvajala društveni orkester in pevci »Ljubljanskega Zvona« pod pečovodjo g. Zorkom Prelovcem. Posvečen zaključek akademije je tvorila simbolična prosta vaja »Jugoslavija« na istoimensko skladbo profesorja Ravnika, ki jo je vzorno izvedla skupina 8

Sedanji starosta Sokola I inž. Lado Bevc

članov in 4 članice. Pri klavirju je bil profesor Ravnik. Na koncu je telovadna skupina sestavila simbolično sliko evobodne Jugoslavije in godba je zaigrala državno himno, ki jo je zapel tudi moški zbor »Ljubljanskega Zvona«. Po akademiji se je razvila prijetna zabava s plesom.

Pomoč oškodovancem po toči v Dramljah in v Šmartnem v Rožni dolini

Celje, 16. novembra. Dne 13. junija letos je silna toča uničila večino poljskih pridelkov in občin Dramljah in Šmartnem v Rožni dolini. Kmetovalci niso pridelali niti potrebnega semena za setev, še manj pa živeža za sebe in svoje družine. Vsestranska pomoč je bila nujno potrebna in se tudi nudila obupnim oškodovancem v polnem obsegu. Pri sreskem načelstvu v Celju se je takoj ustanovil pomožni odbor za pomoč pod predsednikom polkovnikom g. Kostićem, ki je nemudoma započel obširno nabiralno akcijo in zbral do sedaj 41.810 Din. Pripravili so se nabirati povsod po dravski banovini in so številni darovalci dali prispevke po svojih močeh, celo vojaški celjskega pehotnega polka, ki se rekrutirajo iz najbolj siromašnih krajev naše države, so prispevali skupno 762 Din za pomoč bednim oškodovancem.

Ban dravske banovine dr. Marušič, ki se je sam osebno prepečal o strašni škodi in obljubil vsestransko pomoč, se je ponovno spomnil ubogega prebivalstva. Tako je banska uprava iz svojih sredstev nakazala najprej 110.000 Din za nakup koruze za prehrano in ajde za seme in potem zopet 60.000 Din za nakup semenske pšenice. Zadnji čas pa se je za pomoč najbednejšim nakazalo še iz državnih sredstev 32.000 dinarjev.

Na ta način so oškodovanci po toči v dveh občinah prešli do sedaj pomoč v skupnem znesku 243.810 Din. Za to vsoto se je nakupilo in razdelilo v občini Dramljah 300 kg prosa, 6998 kg ajde in 19.900 kilogramov pšenice za seme in 34.944 koruze za prehrano, za občino Šmartno v Rožni dolini pa 200 kg prosa, 3937 kg ajde in 15

tisoč 45 kg pšenice za seme in 25.850 kg koruze za prehrano. Najbednejšim v obeh občinah se bo te dni razdelilo v gotovini ali v naravi še 32.000 Din, nakazanih zadnji čas iz državnih sredstev.

Tako se je s popolnim razumevanjem vseh odločilnih činiteljev in sprčo agilnosti pomožnega odbora nudila res pravočasna in vsestranska pomoč oškodovancem po tej največji vremenski katastrofi, kar jih pomni celjski srez v zadnjih desetletjih.

Večer slovenske pesmi v Murski Soboti

Murska Sobotica, 15. novembra. V soboto ob pol 16. je prisel k nam pevski zbor Glasbene Matice iz Maribora. Na kolodvoru je pevce, ki jih je bilo 72, pričakovala velika množica ljudstva. V čast gostom so bile po vsem mestu zastave. Po pozdravnem nagovoru so matičarji krenili v Sokolski dom, kjer jim je bila prirejena zakuska.

Zvečer ob pol 21. je nastopil zbor pod vodstvom profesorja g. Mirka šopek lepih cvetlic. Po koncertu se je vršil v vseh prostorih Faflikovega hotela dobro obiskan družabni večer na čast gostom, ki so gotovo odnesli najboljše vtise iz Prekmurja.

Ta večer je pokazal, kako si naše ljudstvo želi lepe slovenske pesmi. Morda bo ta prireditev dala našemu mestu, ki šteje skoro 4000 prebivalcev, pobudo za ustanovitev lastnega pevskega zbora, da bi se tako tudi pri nas začela gojiti slovenska pesem.

Zasačeni mladi vlomilci in tatovi

Družba mladih ljubljanskih apašev je 4 mesece izvrševala predrzne vloome in tatvine

Ljubljana, 16. novembra. Različni prekupečevalci, krošnjariji in pa delavci na stavbah so imeli v zadnjem času priliko kupovati najrazličnejše blago in izredno poceni. Blago: razno perilo, rokavice, nogavice, čevlje, suknjiče, hlače in druge take stvari so jim ponujali v nakup mladi neznanci, ki so se oglašali na stavbah in poiskali prekupečevalce stare obleke na raznih drugih mestih. Kupovalci seveda niso spraševali, od kod blago izvira, glavno je bilo, da so ga dobili poceni. Samo po sebi umevno pa je, da je blago izviralo iz tatvin.

V Ljubljani je bila že kake 4 mesece na delu tatinska družba mladih fantov, ki so se specializirali na vloome v izložbeno okna. Vsak teden parkrat je bilo čuti o takih vlomih in tatvinah, vendar so opravljali svedrovi svoj posel tako previdno in oprezno, da jim policija ni mogla do živga. Ujeli so se šele te dni, in sicer čisto po slučaju. Pretekli petek je opazila neka prodajalca nasproti Eggerjeve trgovine na Sv. Petra cesti stati pred izložbo dva mlada fanta, ki sta izložbo že odprla in se pravkar pripravljala, da spravila pod suknjo razne predmete. Prestrašila pa sta se naenkrat nekaj pasantov in sta jo morala odkriti praznih rok. O poskušnem vlovu je bila seveda takoj obveščena policija in je prodajalca, ki je opazoval vlomilca pri delu, izpovedala, da enega pozna in da stane nekeje v okolici Križank. Policijski organi si odtlej niso dali miru in so v soboto in pa tokom nedelje do danes aretirali net mladih vlomilcev. So to: brata Rudolf in Anton M., Mihael in Pavel H. tar Marian M., sami mladi fanti, stari od 16 do 21 let. Poleg imenovanih sta bila aretirana še Drago R., prodajalec kostanja, že starejši možak in pa neki Ivan A., ki sta bila tudi v zvezi s tatvi.

Na policiji so tatovi spočetka vsak vlom zanikali in tajili sploh vsako tatinsko dejanje, naposled pa, ko so jih prijeli trše so se vdali in priznali celo kopico vlovov.

Meseca oktobra so vlomili v izložbeno okno trgovine Josipa Petelinca na Sv. Petra nasipu in odnesli tam več srajc, rokavic in sličnega blaga v vrednosti 1450 dinarjev. Poleg tega so mimogrede vzeli iz nekega avtomobila, stoječega pred hišo usnjati suknjič. Dalje so vdrl v izložbeno okno Oblatove trgovine na Sv. Petra cesti ter ukradli dva para čevljev. Na Zaloški cesti so odprli izložbeno okno Podbojeve trgovine in ukradli nov pulover, dalje so ukradli izpred Olupove trgovine dva para hlač, izpred trgovine Zajc & Čestuti Pod tranco pa dve turistovski srajci. V naslednjih dneh so nasilno odprli izložbo Berko na Dunajski cesti ter odnesli štiri srajce Sledili so vlom v Lesjakovo izložbo v Selenburgovi ulici, dale v izložbo Učiteljske knjigarne, trgovine Lupša na Selu. Trgovine Schmitt pred Škofijo, trgovine Eber na Kongresnem trgu, v izložbeno okno Severjevega antikvarijata na Sv. Jakoba trgu in v okna še par drugih trgovin sredi mesta. Vlomljali pa niso samo v trgovine, marveč tudi v stanovanja. Tako so pred nekaj dnevi obiskali pritlično stanovanje družabnika trdke Export Leona Mihovca v Metelkovi ulici, kateremu so odnesli za okrog 2500 Din razne obleke. V Kolodvorski ulici so se nekoč splazili na vrt Mestnega kopališča ter pokradli več srajc in nogavice. Udeleževali so se tudi po raznih garderobah in odnašali suknje in površnike. Tudi na »Spici« so bili doma in kradli obleko raznim kopalcem. Vlomilskega orodja niso našli potrebovali. Pribavili so ga jim ljudje sami, in sicer potom svoje lahkomiselnosti. Trgovci so namreč puščali včasih ključke kar v izložbah, pa so prišli tle tatitci mimo, vtaknili ključ v žep in izvršili vlom navedno čez par dni. Tudi te ključke je zaplenila policija in jih bo pozneje vrnila oškodovancem. Skupna škoda, ki so jo napravili tatovi trgovcem in pa privatnikom, je zelo visoka in znaša prav gotovo okrog 40.000 Din. Mladi vlomilci so se spoznali že poleti pri konanju in se dogovorili za skupno akcijo. Zbirali so se najraje v parku v »Zvezdi«, kjer so sklepali o tem, kje in kdaj bodo zopet izvršili vlom. Izkupiček za ukradene predmete so si vedno tovariško delili in živeli tako prav romantično življenje mladih ljubljanskih apašev.

Pri ljudeh z nerednim delovanjem srca povzroči kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice, če jo popijete vsak dan zjutraj na tešče, lagodno milo iztrebljenije črevesja. Zdravniki za srčne bolezni so prišli do rezultata, da učinkuje »Franz Josefova« voda tudi pri težkih oblikah srčne hibe sigurno in brez vsake neprilike. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

ODOL
zobna pasta
dnevno uporabljena
prepreči zoperno
pobarvilo zob, in
slab duh ust.

prireditev dala našemu mestu, ki šteje skoro 4000 prebivalcev, pobudo za ustanovitev lastnega pevskega zbora, da bi se tako tudi pri nas začela gojiti slovenska pesem.

Prebrisana tatica

Škofja Loka, 16. novembra. Vaščani raztreseni gorski naselji v škofjeloškem okolišu so imeli v nedeljo v gostih neznanki, ki si jo bodo še dolgo časa ohranili v kaj neprijetnem spominu. Kako tudi ne, saj so bili posamezni kmečki gospodarji na prav drzen način okradeni za denar, za katerega je danes tako trda.

Tuja ženska se je pojavila najprej v Sopotnici. Mimogrede je stopila v hišo Rohotnikovih, kjer se je zapletla z domačimi brž v živahen pogovor. Zgovorna tuja je hitela zatrjevati hišni gospodinj, da prihaja med Sopotničane po naročilu nekega duhovnega gospoda iz Škofje Loke in da je v škofjeloškem župnišču znana oseba. Kupuje pa sadje vseh vrst. Prav pa da pridejo tudi jajčka, sirovo maslo in druge take dobrote. Rohotnikovi so ženski verje in so ji postregli s šilcem žganega in prigrizkom kruha. Ne da bi slutili kaj slabega, so domači pustili neznanko samo v sobi, da naberejo jabolk. Ta trenutek je »kupčevalka« izrabila. Snuknila je v spalnico in vzela iz listnice, ki je bila v suknjiču gospodarja, znesek 1000 Din. Nato je pretkana jadno odšla. Okradenim se je nenaden odhod ženske videl sicer čuden, a so tatvino opazili šele potem, ko je neznanka že zapustila vas.

Druga žrtev prebrisane ženske so bili Nakovci. S pretvezo nakupovanja življenjskih potrebščin je okradla domače za 130 dinarjev. Izredno drzno tatvino pa je zagrešila tatica pri Mlinarjevih. S hišno gospodinj je bil nakup hrusk in jabolk sklenjena reč, ko je ženska dejala, da nima drobnega denarja in da naj se zgleda domači kar v župnišču, kjer da bodo dobili denar. Mlinarjeva mati s tem predlogom ni bila zadovoljna, ampak je šla po 10 stotakov, ki jih je pričela zlagati vprčo neznanke po skrinji, da izmenja 1000-dinarski bankovec, ki ga je tatica kazala. Na neopažen način je uspešno tukaj 1 stotinarski bankovec na lico mesta ukrasti in ga s skrinje potisniti v žep. Mlinarjeva mati je pri ponovnem šteju denarja opazila tatvino 100 Din in je obdolžila kraje tujsko, ki je dejanje odločno zanikala in kazala celo užaljenost. S prodajo seve ni bilo nič. Domača gospodinja si ni vedela kako pomagati in drzna ženska je denar odnesla.

Neugnana tujska je še istega dne posetila gorce na Brezovici in v Gabrovem in je povsod zagrešila manjše tatvine. Tatica, ženska okoli 30 let, oblečena v sivo obleko in baje doma iz kamniškega okraja, je imela poleg nesramnosti veliko porcije sreče. Kljub zasledovanju je niso mogli nikjer izslediti. Neke deklara je celo vodila neposredno obiskovalko v Poljansko dolino, kjer je v najbližji gostilni naročila pokalico. Pila pa pišče in po lastni izpovedi zato ne, ker je bilo grlo že polno žganja. S kolešljem je v noči tujska odšla. Okradeni ljudje in orožniki pa si belijo glave, kako bi predrzno dolgoristnico izsledili.

Prilavite se na premiero največje, najrazkošnejše in najsjaše operete iz dunajskega veselega miljeja!

Kongres pleše

Lilian Harvey

kot očarljivo dunajsko dekle prodajalka rokavic

Willy Fritsch

ruski car Aleksander v svoji mladosti in eleganci

Conrad Veidt

kot vsemogočni knez Metternich

Lil Dagover

Paul Hörbiger

Otto Wallburg

Režija: Charell — Muzika: Heymann.

Pride! Pride!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

KULTURNI PREGLED

Dialektološka karta slovenskega jezika

Ljubljana 1931. Folio, 72 str.+1 zemljevid.

Največji poznavatelj slovenskega jezika v vseh njegovih podrobnostih, znani vseučiliški profesor Fran Ramovš je presenetil znanstveni svet s svojim sijajnim delom svojega izrednega duha. Dobra karta slovenskih narečij je bila vsej slavistični znanosti, zlasti pa slovenistiki že dolgo krava potreba. Zato sedaj iz vsega srca pozdravljamo to veliko in izvrstno podlago za študij slovenskega jezika, zlasti njegovih številnih narečij.

Zemljevid sam je krasno in natančno izdelan. V svoji barvitosti nam jasno kaže tudi šarovitost slovenskih narečij, ki je tolikšna, da je ne premore niti veliki ruski jezik.

Spremlja pa karto obširna razprava 64 strani folijske oblike. Le-tej je pridan še 8 strani francoskega resuméja, da bodo karto lahko uporabljali tudi neslovenski znanstveniki. Med tekstom je še sedem kartnih skic, ki ponazarjajo ta ali oni del razprave. Naj spregovorim nekaj več o spremni razpravi!

Pisce pričanja s stanjem jezika, ki so ga govorili oni Slovani, ki so ob koncu 6. in v začetku 7. stoletja po Kr. prodrali v vzhodno Alpe in na Kras. V tem jeziku so vladale v glavnem še praslavanske jezikovne razmere. Jezik alpskih Slovanov v tem času je bil torej praslavanski dialekt, ki se je le v maločem razlikoval od onih praslavanskih dialektov, ki so jih takrat govorili Slovani

po ruskih nižinah in po vzhodni Nemčiji. Dialektne razlike so bile prvotno malenkostne, le v drobni artikulacijskih odtenkih in tendencah. Novi način življenja, ki je izpremenil način socialnega obveščanja, splošno uveč razmere in izpremenjeni prometni način je počasi in s prvotno malenkostne razlike sevečeval in sprožil hitrejšo razvojno življenje. S tem se je pričela začetna jugoslov. in tudi še posebej slovenska dialektizacija. Nekateri pojavi so zajeli vse slovensko jezikovno ozemlje in dali slovensčini pečat samostojnosti in krogu slovenskih jezikov, drugi pojavi pa so zajeli le nekatera slovenska narečja. Enotnega praslavanskega jezika pa ni nikdar bilo. Alpski praslavanski dialekt je še sam imel v sebi raznolikosti dialektičnega značaja in njegova razvojna pot je od vsega početka usmerjena v različne smeri. Vendar pa so se med raznimi narečji v vsem njihovem razvoju vršila tudi močna izenačevanja.

Naravne, politične in cerkvene meje so alpske Slovane razbile v veliko število majhnih enot. V teh enotah se je jezikovni razvoj po svoje vršil, ponekod hitreje, drugod počasneje. Rezultat vsega tega gibanja, ki traja že več kot tisoč let, pa je današnja razčlenjenost slovenskega jezika.

Dialektizacija se je začela zgodaj in v svojih gibih je bila prožna in urna. V brzijskih spomenikih se nimamo nobenih izrazitih dialektičnih potez, 400 do 500 let kasnejši jezikovni spomeniki pa nam kažejo že vso sedanjo bujno dialektično sliko: gorenjsko (prasego kranjskega mesta) dolensko (stiški rokopis), beneško narečje (beneško-je-

slovenski rokopis s konca 15. stol.), goriško narečje (rokopis iz srede 16. stol.) itd. Današnja dialektična slika je potemtakem stara vsaj že 600 let.

Nadalje obravnava avtor slovenske dialektologije od Kopitarja dalje. Njihove delitve slovenskih dialektov so se opirale le na posamezne jezikovne pojave in so bile zato napačne. Le delitev Rusa Izmaila Sreznjevskaja iz l. 1841. je bila po svoji zamisli prava.

Za tem podaja pisec na osnovi svojega ogromnega in podrobnega znanja dialektov, ki jih je po večini osebno preštudiral, precej podroben oris slovenskih narečij in njih vmeječ, ki jih je določil tako, da je vsakemu dialektu najprej določil njegovo posebnosti in ga tako definiral. Pri sestavi karte je avtor upošteval nad en tisoč lingvističnih pojavov in njih obseg, pri tem pa upošteval tudi skupnosti med posameznimi dialekti, določal njih sorodstveno razmerje, sledil po razvojnih jezikovnih gibih premikanju ljudstva, zasledoval kolonizacijo slovenske zemlje itd. Karta je torej sestavljena po najmodernejših načelih in posega v vse možne obrobne znanosti, katerim bo tudi veliko koristila. Iz tega je razviden njen ogromen pomen za poznavanje vse naše preteklosti.

Pisce razlikuje v slovenski 19 dialektičnih skupin. Skoro vsaka izmed njih ima po več dialektov, le-ti pa po več govorov (= podnarečij). Vsega skupaj naštevava 36 dialektov (brez govorov). To je vsekakor lepo število narečij na tako majhnem jezikovnem ozemlju, kot ga zavzemajo Slovenci.

Osnovnih tipov, iz katerih je nastalo tako veliko število slovenskih dialektov, loči pisec sedem: 1. panonski na severovzhodu slovenske zemlje; 2. štajerski v coni Pohorje-Bohor; 3. koroški; 4. gorenjski; 5. dolenski;

6. rovtarski; 7. primorski (na Krasu in ob zapadni meji slovenskega jezikovnega ozemlja).

Po popisu meja posameznih dialektov in njih medsebojnega križanja razmotriva avtor, kako so zemljepisni, zgodovinski, prometni in drugi momenti širili jezikovne izpremembe in ustvarjali dialektične skupnosti. Obenem ugotavlja prvotna naseljitvena jedra, ki so bila osnove za tvorbo dialektičnih skupin in od koder so se prvotni bivalci širili v razne smeri, z njimi pa tudi njihove dialektične posebnosti.

To je torej kratka vsebina karte in spremne razprave. Kake manjše korekture bodo pač še potrebne, v svojem bistvu pa je karta tako popolna, v svojem bistvu pa je vsakomur rabila kot nenadomestljiva podlaga za študij slovensčine in njenih narečij. Skoraj vse, kar je v knjigi, je novo.

Knjiga bo tudi imeniten učni pripomoček za obravnavo pregleda slovenskih narečij, ki je v novem učnem načrtu predpisan za osmi razred srednjih šol. Zato bi nujno želeli, da bi bila v vsaki srednješolski učiteljski knjižnici.

R. K.

dij Homerjeve dobe. Njegova lani izšla knjiga »La Resurrection d'Homer« vsebuje izsledke dolgotrajnega raziskavanja in primerjalnega studija. Že l. 1925 je Bérard izdal »Odisejo« v šestih zvezkih: prvi trije obsegajo izvorno besedilo in prevod, nadaljnji trije pa uvod in beležke. Bérard je dokazoval, da so homerske pesnitve zavestno delo pisatelja, znanstvenika in delno velikega poeta, s čimer je bil zavrel precej razširjen misel, da bi bile le zbirka staroširskih narodnih pesmi. »Odiseja« pa je po njegovem mnenju posnetek znanstvenih in književnih del levantinskih slovstev. Sestavljena je iz treh »epičnih dram« o Odiseji. Bérard je dokazoval, da se je avtor Odisejevih pripovedovateljev Alkinojo naslanjal na fenicijske vzore. Bérard je dognal, koliko so Grki zajemali iz kaldejskih, fenicijskih in egiptovskih virov: njihov prvi pesnik Homer ni padel z neba kot čudež, marveč je ustvarjal na pesniški tradiciji, ki se nam neposredno ni ohranila. Homerjevi junaki so zgodovinske osebe, ki v razdobju 7 tisočletij zavzemajo trinajsto stoletje pred našo ero ter so bili posredni ali neposredni učenci faraonskega Egipta in semitske Fenicije. Homerske pesnitve pa so nastale v 9. stoletju pred Kr. Najmanj dva tisoč let pred njimi so Egiptani imeli povesti in romane iz pomorskega življenja nalk Odiseji. To so nekateri Bérardovi izsledki. Z njim je zapustil svet prijatelj Jugoslovenov in ugledna osebnost iz sodobnega političnega in kulturnega Pariza. To, da je srečno združeval politiko z literaturo, nas ne sme čuditi: pri Francozih je že tradicija, da se politiki bavijo z leposlovjem. Naj omenimo samo pokojnega Barrésa in bivšega ministrskega predsednika Heriotha, avtorja znane knjige o Beethovnu.

MILIJONI

in milijoni ljudi
uporabljajoZE VEČ KOT 30 LET po spodaj navedenem navodilu za uporabo
LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

in blagoslovljajo njegov neprekosljiv čudovit učinek!

Pri revmi, protinu, ishlasiu natrište boleče mesto. — Pri zobnih bolečinah vdrgnite dlesno, izperite ustno votlino in grgrajte! — Pri glavobolu, nervoznosti in nespanju vdrgnite čelo in vse telo, in vzemite, predno ležete spat, mlačno kopel z dodatkom levjega francoskega žganja. — Pri utrujenosti za masažo vsega telesa. Pri žilodčnih bolečinah vzemite košček sladkorja z 10 kapljicami tega žganja. Pri izpadanju las in prhljaju za masažo kože na glavi. Kot ustna voda itd. — Pri potanju pod pazduho, potanju nog, rok ali telesa umijte znojene dele zjutraj in zvečer.

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE je pristno le v tu naslikani in plombirani ORIGINALNI STEKLENIČI.

Zahtevajte izrecno LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE in zavrnite odločno vsak nadomestek!

LEVJE FRANCOSKO ŽGANJE

dobite v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po Din 10, 26, 52.

Varujte se pred potvorbami!

Centralni biro: LAVJA MENTOL - DROZDJENKA, Zagreb, Maruličev trg 5. Telefon 73-52.

Domače vesti

* Visoko odlikovanje rojaka v Ameriki. Dr. Mihajlo Pupin, po rodu Jugosloven, je prejel v Ameriki visoko odlikovanje. Prisojena mu je najvišja čast za ameriške inženjerje: zlata John Fritza svetinja za leto 1932. Dr. Pupin, profesor na Columbia-univerzi v Newyorcu, je odlikovan za zasluge kot inženjer, pisatelj in izumitelj. Pupin je bil rojen leta 1856, in je kot mladenič prišel v Ameriko, kjer se je izsolal in absolutni univerzitetni študij. Za doktorja je bil promoviran v Berlinu.

* Premestitev. Iz Slovenske Bistrice nam pišejo: dne 15. t. m. je odšel na novo službeno mesto h kolesarskemu oddelku v Beograd splošno priljubljeno orožniški podnadnik g. Lovro Por. Želimo mu na novem mestu mnogo zadovoljstva!

* Zdravniška zbornica za dravsko banovino razglasa, da sta bila 5. t. m. vpisana v imenik zbornice dr. Branko Lukman, zdravnik splošne bolnice v Mariboru, in zdravnik-volonter ženske bolnice v Ljubljani dr. Avgustin Rutar.

* Skupščina jugoslovenskih planinskih društev. V dvorani zagrebške borze se je v nedeljo vršila letna skupščina Zveze jugoslovenskih planinskih društev, katere so se udeležili delegati iz vseh pokrajin naše države. Predsednik zveze dr. Fran Tomlinšek je prisotne toplo pozdravil, zlasti zastopnika ministrstva za trgovino in industrijo. Tajnik g. Hrovatini je poročal o delovanju zveze in med drugim omenil, da je članom zveze dovoljen 50 odstotni popust na naših železnih, ako potujejo v skupinah po vsaj 6 oseb. Turistični dogovor med Jugoslavijo in Italijo je sicer že uveljavljen, vendar pa italijanska oblastva doslej niti ene prošnje za zaščitno vožnjo niso pozitivno rešila. Sklenjena je bila izpremenba statuta zveze. Do odobrenja novih statuta bo posle vodil še stari odbor. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Fran Tomlinšek, za tajnika pa dr. Josip Pretnar. Udeleženci skupščine so naposled prisostvovali predavanju domačega alpskega filma »Dumfries«.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

* Zgodovinsko društvo v Mariboru je pravkar izdalo št. 2-4 ČZN. Debeli dvojni številka (obsega nad 13 pol) ima predvsem arheološki značaj, priložen pa ji je AZN izmed sodelavcev omenjamo urednika preta F. Kovačiča, ki izdaja Slomškova pisma, univ. prof. M. Kosa, ki poroča o priselivci Slovencev ter direktorja arheološkega muzeja v Splitu M. Abramčiča, ki črta nove rimske spomenike iz Ptuj. Napredek ČZN je poleg za naše razmere nenavadnega velikega obsega razviden iz novih sodelavcev (A. Veble, S. Trdina, R. Savnik) zlasti pa še iz imenika članov in iz številne pomožne literature. Po obsegu in po vsebini je letošnji časopis za zgodovino in narodopisje tako bogat, da mora biti številni članstvo veselo daru, s katerim ga obdaruje za Martinovo gos vodstvo ZDM.

* II. redni občni zbor Kluba jugosl. primorskih akademikov v Ljubljani se je vršil 14. t. m. Udeležba akademikov in članov starejšinske družine kluba, katere občni zbor se je vršil istočasno, jamči za bodočo plodono delo. Zbor je otvoril predsednik Valentinčič, ki je omenil naloge primorskih

Danes nepreklicno zadnjikrat!
Ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer

KEN HAYNARD

V SENZACIONALNI VELEPUSTOLOVSKI

Očarljive pesmi, balet, senzacije na konjih itd.

Zvočni kino Ideal

Ovomaltine — to vam je hrana; preira je vander-tovrnica znana. Fina res jed je Ovomaltine, ker mnoge vsebuje vitamine.

A vitamini — vam znana beseda — hranilne snovi so v jedi — seveda! Ovomaltine kot hrana prava telesu jih obilno daja.

namera uveljaviti, je bilo sklenjeno, naj se v Beogradu ustanovi stalen salon jugoslovenske umetnosti. To se je preteklo nedeljo tudi zgodilo. Salon je otvoril beograjski župan g. Nešić. Razstave se je udeležilo 42 umetnikov.

* Pobijanje trahoma v Prekmurju. Kakor znano je v Prekmurju močno razširjena očesna bolezen trahom, ki kljub neumornemu delovanju zdravnikov zavzema vedno večje dimenzije, zlasti med kmečkim prebivalstvom. Da se ta strašna bolezen po možnosti zaustavi v svojem prodiranju, je banka upravnica sklenila, da se letos zgradi v Murski Soboti Dom narodnega zdravlja. Dom je že zgrajen in v kratkem prispeje, tudi zdravniški instrumenti, tako da se bodo dan prihodnji mesec lahko izročili svojemu namenu. Ker Prekmurje nima zdrave pitne vode, se bo na dvorišču doma zgrajil arteški vodnjak.

* Velik požar v Zagrebu. V Prvi zagrebški tovarni tistenin, d. d., je v nedeljo dopoldne najbrže zaradi kratkega stika v prostorih za sušenje nastal požar, ki se je zaradi lesene konstrukcije naglo razširil tudi na ostale prostore. Bila je velika nevarnost za vso tovarno, vendar se je energični akciji gasilcev naposled posrečilo omejiti ogenj. Škoda se ceni nad 200.000 Din, a je krta zavarovalnica.

* Starše je umoril. V noči od 12. na 13. t. m. sta bila v Bosanski Dubici skozi okno ustreljena Dušan Filipović in njegova žena Marta. Kot osumljenca sta bila aretirana sin umorjenec Milan Filipović in neki njegov sorodnik. Oba sta bila izročena okrožnemu sodišču v Banji Luki.

* Velike poplave v Boki Kotorski. Iz Zelenike v Boki Kotorski poročajo, da je zaradi trajnega deževja velik del Zelenike in njene okolice pod vodo. Tudi avtomobilska cesta je v dolžini 150 m poplavljena. Dohod v nekatere hiše je mogoče samo s čolnom. Za avtomobile in druga prevozna sredstva je omejen del ceste neuporaben.

* Udeležniki Lumierovega fotografskega razpisa pod gesli »S. E. Blejski otok«, »S. E. med gorami«, »Tihotižje Slovenije«, »Vinska trta z grozdom ob sten«, »S. E. planinec«, »S. E. Ljubljana«, »Solska sestra Velika Lokar«, »Navadna Luša iz davnih časov v Prekmurju« in »Skupina narodnih noš pod škočjelskim obzidjem vabi drogerija Gregorij, Ljubljana, Prešernova ulica št. 5, da predlože negativne in dviglečno ocenjene nagrade.

* ITO »zobna pasta najboljša«. Pletenine vseh vrst vam tudi najlepšo izbiri šter nasl. Karničnik, Stari trg 18.

* Obleke in klobuke kemično čisti, barva pisira in lika tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u. 10 letnico rojstva Frana Levstika bo proslavili ljubljanski učiteljski in akademski v ponedeljek 23. t. m. ob 20. v Delavski zbornici. Izredno pester program bo obsegal orkestralne točke, samospeve in dramatično sliko, pevski zbor pa bo zapel Adamičeve, Volaričeve in Jenkove kompozicije Levstikovih pesmi. Občinstvu priporočamo, da se proslave v čim večjem številu udeleži.

u. Zlato poroko sta praznovala v nedeljo v krogu svoje številne rodbine ugledni in daleč naokrog znani ter spoštovani pečarski mojster g. Franc Jenko in njegova zvesta družica gospa Ana Jenkova. Jubilant, ki je bil rojen l. 1855, je kljub temu, da ima sedem križev, še vedno čvrst in zdrav, prav tako pa je še krepka in čila tudi njegova družica, ki je bila rojena leta 1858. Jubilarntoma iskrene čestitke!

u. »Zarja« in »Svobodac« priredita v sredo 18. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice v. delavski prosvetni večer. Delavska godba »Zarja« zaigra pod kapelalnikom Franom Dolinarjem Abtovo pesem »Priateljeam lastovkame in Georgov duet »Zlate sanje«. Klarinetist Milutin Rauber zaigra Max Bruchovo »Arijo«. Tenorist konservatorist Drago Burger zapoje Hilichovo »Domovino«. Čajkovskega arijo Lenkega iz opere »Evgenij Onegin« in Čajkovskega »Na plesu«. Flautist konservatorist Viktor Čampa zaigra arijo iz Verdijeve opere »Traviata«. Koncertna pevka sopranistka Stefanija Vukova zapoje Chopinovo »Zolzo«, Čajkovskega arijo Tatjane iz opere »Evgenij Onegin« in Dnuskega »Zapoj mi pesem«. Baritonist konservatorist Drago Zagar zapoje Ljadovo iz zbirke »Clanage melodijske«, Sokolu dajte kletke in Straussovo »Ljubim te«. Pri klavirju bo Boža Šapla, Jos. Grbec in Bojan Adamič. Ciril Stukelj bo predaval o Skandinaviji in na modernem epidiaskopu pokazal mnogo lepih slik. Vstop prost. Koncertne točke se bodo oddajale po radiu in bo ta večer nekaka delavska ura v radiu.

u. Ruplov koncert. V okviru večerov komorne glasbe, ki jih prireja Narodno železničarsko glasbeno društvo »Sloga« v veliki

Za pulloverje pristna
ANGLEŠKA VOLNA

TONI JAGER, Dvorni trg 1, Ljubljana.

ANT. KRISPER

MESTNI TRG

Moške galoše 68

po Din

DAMSKÉ PLAŠČE
za zimo

v veliki izbiri od Din 220.— naprej
s fino kožuho od Din 380.— naprej
otroške plašče od 2 let naprej v vseh velikostih od Din 90.— naprej
elegantno in solidno izdelane v lastnem salonu, nudi

F. Goričar, Sv. Petra c. 29.

Posebni oddelek za damsko konfekcijo
Predno kupite drugod, ogledajte si pri nas neobvezno! 14005

dvorani kina »Ljubljanskega dvor«, bomo imeli priliko poslušati v sredo 18. t. m. ob 20. našega priljubljenega vijoličnega virtuoza g. Karla Rupla. Na sporedu bodo komponisti: Händel, Mozart, Rimski-Korsakov, Ravel, Debussy, Dawes, Schubert in Wieniawsky. Vstopnice po 2, 4 in 6 Din v predprodaji v Pughjevi trafikli na Miklošičevi cesti (palata Pokojniškega zavoda).

u. Akademiki! V nedeljo 22. t. m. se bo vršil točno ob pol 11. uri dop. v prostorih družbe sv. Cirila in Metoda, Beethovnova 2, pritičje, levo — redni letni občni zbor akademске podružnice CMD. Prizide vsi, da damo naši podružnici novega razmaha, da podpremo našo najstarejšo in edino delujočo narodno-obrambno organizacijo in da ji stvorimo podmladek in vir njenih sil za bodočnost. Komar se hoče pravega, resničnega nacionalnega delovanja, bo našel v akademski podružnici CMD za svojo aktivnost najplodnejša tla.

u. Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11. prosiljujudo ljubljanske in okolice prebivalce, da blagovolijo darovati kaj obleke, perila in obutve, kar lahko pogrešajo, kakor tudi denarne prispevke za bedno trboveljsko deo. Pišite nam in pošljemo Vam na dom po darilo, usmilite se naše mladine, med katero so tudi otroci, ki so nam v nedeljo napravili v Unioni tako lep koncert.

u. Šentjakobska knjižnica v Ljubljani sporoča, da so Vodnikove knjige članom, ki so jih pri njej naročili, od danes naprej na razpolago v poslovnih urah od pol 16. do pol 20. vsak delavnik.

u. Poverjenik Vodnikove družbe za Vič bo delil letošnje družbine knjige, danes v torek od pol 19. do 20. v knjižnici Sokolskega doma na Viču. Obenem se bo plačevala članarina za l. 1932.

u. Belokrajinci! V sredo 18. t. m. bo v hotelu Bellevue ob 20. sestanek, katerega sklicuje odbor za pomoč po suši prizadete kmetijam v Beli Krajini. Rojaki, udeležite se ga polnostojno.

u. Sestanek ljubljanske sekcije UOOZ bo v sredo 18. t. m. ob 20. v kleti »Etno« (posebna soba).

u. Miklavžev večer za mladino popoldne za odrasle zvečer s plesom priredi Sokol II. v soboto 5. t. m. v dvorani Kazine.

u. Družabni plesni tečaj Propagandnega društva bo jutri ob 20. v veliki dvorani Unione.

u. Jadranova plesna vaja bo v četrtek ob 20. v Trgovskem domu. Vodi plesni mojster g. Jenko.

u. Dentist-zubar Palovec ne sprejema od 19. do 26. t. m.

u. Iz kriminalne torbe. Mžarski pomočnik Alojzij Kirn, doma iz Skofljice, je prijavil, da mu je nekdo ukradel s kolesa, ki ga je imel spravljene v kleti neke hiše v Zg. Siskli, svetilko ter prednje kolo, vse skupaj v vrednosti 600 Din. V stanovanju svojega brata Riharda G. v Rožni dolini se je te dni popoldne vtihoval njegov 29 letni brat Orlando, mu ukradel 250 Din vredno srebrno uro ter izginil. Tisoč dinarjev vredna ura je izginila te dni tudi na škodo Ivana Korosca, doma iz Laškega, ki pa se je mudil zadnje dneve v Ljubljani, kjer je stanoval na Dunajski cesti št. 58.

u. Ponarejen dvodinarjski novic. V Ljubljani so se zopet pojavili posamezni falzifikati dvodinarjskih novcev. Polbelja je izsledila že več teh falzifikatov, ki niso izdelani baš dobro. Včeraj je prinesla na »Ško strazno« zopet kak falzifikat gostilničarja Minka Rusova iz Rožne doline. V zadnji je uvidena preiskava in je upati, da bodo falzifikatorji kmalu izsledeni.

u. Vlom v hršrmo. V nedeljo ponoči so prišli na dvorišče posestnika Jurija Sušteršiča na Cesti na Loko neznani vlomilci, ki so utrlji šipo v oknu, nakar so se sp plazili v šrambo in kuhinjo. Tam so se ozirli za raznimi predmeti in odnesli več parov čevljev, več ženskih pelerin in perila, pulover, razno moško perilo ter hleb kruha. Taisti vlomilci so hodili popreje okrog neke hiše v Zeljarski ulici, kjer so jih pa prepoznali. Okradeni Sušteršič ima nekaj nad 1000 Din škode.

Iz Maribora

Pred gostovanjem Debeveca
in Kralja v mariborskem gledališču

Opozarjamo na nocojšnje gostovanje odličnih članov ljubljanske drame g. Cirila Debeveca in Emila Kralja v veliki angleški vojni drami E. C. Sheriffa »Konec polja«. Drama je imela v Ljubljani popoln uspeh največ po zaslugi obeh gostov. G. Ciril Debevec, ki igra samoniklo ustvarjeno vlogo stotnika Stanhopea, je podal krepak kakor iz skale izsekani lik vojaka in obenem človeka z velikim notranjim odporom proti brezumnemu pobijanju v vojni. Njegova je bila tudi ljubljanska režija te drame kakor mnogo uspešnih premijer poslednjih let, v katerih je pokazal svoje priznane velike režijske sposobnosti. Danes je med prvimi borci za aktivno delo tipično slovenskega dramskega gledališča in za odsko dognost naše miselnosti.

G. Emil Kralj igra poročnika Osborna, ki je brezdvomno njegova prvovrstna, če ne najboljša kreacija. Kraljev umetniški porast v desetih letih odrskega dela je skoro edinstven pojav v zadnjih desetih letih slovenskega teatra. Umetniško subtilna in karakterno do potankosti dognana je njegova vloga po soglasnih ugotovitvah nastrožje kritike.

Izrednega dogodka naj občinstvo ne zamudi, posebno ker obisk obeh gostov uva ja prepotrebno zblizanje obeh dramskih central glede na kontrolo moči in emernih različe del, a skupnih uspehov za slovensko narodno gledališče.

a. 34 in pol milijona dinarjev za javna dela. Gradbena akcija za bodočo gradbeno sezono je definitivno rešena. Finančno ministstvo je odobrilo, da se iz kladrinskega fonda votira 12 milijonov dinarjev, 13 milijonov, ki se amortizirajo iz dohodkov kladrinskega fonda, pa bo dala državna Hipotekarna banka. Odobreni so že vsi načrti za zgradbo nove carinarnice in stanovanjskih hiš carlinskih uradnikov. Tudi zgradba poslopja nove carlanske pošte je zasigurana. Za tlakovanje cest bo mestna občina v bodoči sezoni porabila 5.700.000 Din, v magdalenskem okraju bo zrasla nova osnovna šola, za katero je že zasigurano 4 milijone Din.

a. Pevski zbor Glasbene Matice ima svoje pevске vaje v torek in petek ob 20. Pevske vaje v sredo ni.

a. Cerkevni koncert. Cecilijansko pevsko društvo bo pelo v sredo 18. t. m. Rossinijev oratorij »Stabat Mater«, katerega še v Mariboru nismo slišali.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Danes premiera!

Velesenzacija!

Kdo je morilec...?

V glavni vlogi LOUISE BRONKS.
Največja kriminalna afeta New Yorka

Cene 4 in 6 Din.

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri.

a. Iz gledališča. V četrtek bo prva repriza Cankarjeve dramske umetnine »Kralj na Betanovic«. — Konec tedna pa bo premijera Zellerjeve melodiozne in vesele operete »Ptičare« v režiji g. P. Razbergerja.

a. Himen. Preteklo nedeljo sta se poročila v Magdalenski cerkvi g. Jurica Zadavec, sin veleindustrialka g. Zadavca iz Središča in gđ. Ila Pivkova, hčerka narodnega poslanca g. dr. Pivka. Prišli sta bili g. svetnik Knop in sodnik g. dr. Boris Mihalčič. — V Račah pa sta se poročila g. Anton Pauman, posestnik in predsednik Streljaške družine v Podovi in gđ. Marja Slambérgar, posestnikova hčerka. Novoporočencem želimo obilo sreče.

a. Tujski promet v novembru. V prvi polovici novembra sta bila v Mariboru zglazena 822 tujca, od teh 210 inozemec (77 z Dunaja, 27 iz Grada in 97 iz drugih tuzemskih krajev).

a. Prodaja cenenege mesa. Danes od 8. naprej se bo prodajalo na stojnici za oprečno meso pri mestni klavnic 190 kg govejega mesa po 6 Din za 1 kg.

a. Kdo bi se usmilil sirote? Dobra družina, ki bi prevzela oskrbo sirote proti majhnim povrnitvi oskrbinskih stroškov, naj sporoči svoj naslov socialno političnemu načelnstvu na Rotovškem trgu.

a. Kinematografske predstave. Grajski kino danes zadnji dan »Devčki Jakobe« od srede naprej pa »Dve ljubavi«. Union kino od danes naprej film »Trgovci« z dekletki.

a. Zarcenکو udaril do nezvesti. Včeraj so skupno popivali v neki gostilni pri Sv. Martinu pri Vurbergu fanje in dekleta. Med njimi sta bila tudi Angela Smuk iz Celencev in France Berglez iz Rač, ki sta se za začela med seboj prepirati. V jezici Berglez vrgel Angela tako močno ob tla, da si je pretresla mozgane in so nezvestno morali prepeljati v splošno bolnico.

a. Iz policijskega predala. Pilancem pride marsikaj na um. V pretekli noči sta Martin P. in Viktor V. za stavo skakala preko ograje ob Dravskem mostu na serpentinu, ki vodijo pod most in poskušala javne nasade. Ko ju je stražnik prijel, sta mu obetala plačati pol litra vina za povzročeno škodo. Za svojo predrznost sta dobila oba primerno plačilo. — Zaradi splošnega suna sta bila aretirana postopača Franc Močnik in Peter Metličar. Romala bosta najbrže v sodne zapore. — V neki gostilni okraj Drave, pa je prišlo med volaki do prepira in pretepa. Hudo obkolanega redova R. so morali prepeljati v vojno bolnico. — V neki gostilni v Krčevini pa so se pograbili med seboj že priletni možakarji, ko jim je vino zlezlo v glave. 55 letni pomožni kurjač Alojzij Ž. je odnesel iz gostilne krvavo glavo.

Iz Celja

a. Plesne vaje oficirjev celjske garnizije se prične v torek 17. t. m. v Celjskem domu ter se bodo redno vršile vsak torek in četrtek ob pol 9. do 11. zvečer. Vključno se naprošajo vse dame in gospodje, kateri so do sedaj s svojo prisotnostjo počastili oficirski zbor, da tudi sedaj redno obiskujejo naše plesne vaje. Upravni odbor celjskega oficirskega doma.

a. Planinsko predavanje prelozeno. V ponedeljek 23. t. m. bi se imelo vršiti v risalnici tukajšnje deške meščanske šole v Vodnikovi ulici skiptično planinsko predavanje g. Valesa iz Maribora. Ker pa je za isti večer v istih prostorih napovedano že zanimivo predavanje publicista in glavnega urednika »Jugoslovenskega pomorca« g. Črnica o razvoju jugoslovenske trgovinske mornarice pod okriljem Ljudskega vseučilišča, bo predavanje g. Valesa nekaj dni pozneje. Datum bomo še objavili.

a. Iz celjske bolnice. V nedeljo in včeraj so umrli v tukajšnji bolnici: 76 letni prevzitar Andrej Drev iz St. Ilja pri Velenju, 38 letni stodoletni vojni invalid Alojzij Verder iz Bukovja pri Marjastradcu, 46 letni železniški čuvaj Josip Zakelj iz Poljčan in 25 letni dinar Filip Breznikar iz Marje Reke.

a. Številne nesreče. V nedeljo je padel 11 letni sin Westnovega tovarniškega delavca Konrad Muhovec, stanujoč v Lastnem domu v Gaberju, tako nesrečno, da si je namolil desno roko. Istega dne se je igral 9 letni posestnikov sin Franc Stepišnik iz Trnovel pri Celju s polno patrono za luskovsko puško. Nabolj je nenadoma eksplodiral in raznesel pri dečku prste na leve roki. V soboto 11. t. m. je podrl neki Rafael Jurač s kolesom 57 letnega šolskega upravitelja Belana Schmidta z Dobrne pri Celju na tla pri čemer je dobil g. Schmidt občutne poškodbe na levi roki in levi nogi. V nedeljo je padel 38 letni knjigovodja zdravilišča v Rogški Slatini Frac Bratuš tako nesrečno, da si je izpahnil desno roko. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

a. V znamenju noža. V nedeljo je napadel neki Ivan Repar s Planine pri Sevnici z nožem 29 letnega delavca Ernesta Goriška iz Brezja pri Sevnici in ga zabodel globoko v hrbet. Goriška so prepeljali v celjsko bolnico. Njegove poškodbe so hude.

a. Mestni kino bo predvajal ob pol 21. veseli zvočni film iz vojaškega življenja »Marjanec«.

a. Nogometni trening v zaprtih prostorih. Nogometna sekcija SK »Celja« priredi drevo ob 19. v telovadnici meščanske šole v Vodnikovi ulici nogometni trening, ki se ga morajo strogo obvezno udeležiti vsi člani omenjene sekcije.

Iz Slovenjgradca

sg. — Umrljivost. V javni bolnici so umrli: Zorman Antonija, hčl finančnega podpredsednika z Mute; Veselko Anton, dinar iz Koda pri Prevaljah; Prevodnik Ljudmila, učenka mešč. šole iz Dobrave; Ras Antonija, dinarica od Sv. Antona pri Pohorju; Hren Alojzij, kovač iz Dovž; Križevnik Anton, dinar iz Guštanja; Fr. dau Ivana, zasebnica iz Farne vasi; Lahovnik Matevž, dinar iz Velenja; Sonjak Franc, dinar s Tolstega vrha.

sg. — Osebnost. Učiteljica Maksa Hauptmanova je premeščena iz tukajšnje osnovne šole na šolo v Smartnem.

S. K. Ilirija

obvešča svoje članstvo in vse prijatelje Ilirije, da priredi svoj letosnji

Miklavžev večer

najpopularnejšo prireditev te vrste v Ljubljani.

dne 7. decembra

Iz Škofje Loke

Sl. Poroka vnetega sokolskega pionirja. V nedeljo dopoldne sta se poročila v žabotinski cerkvi Franciska Kalanova, šivilja v Dofarjih in elektromonter g. Albin Jamnik, marljiv sokolski delavec in velik prijatelj gledališkega odra. Sokolski pevci so zapeli mlademu paru na predvečer več izbranih pesmi. Bilo srečno!

Sl. Prisrčen družabni večer so priredili v soboto na štemarjih oficirji škofoške garnizije. Udeležba je bila lepa. Kot novost smo doživeli šaljivo tombolo. Prireditelji so posejili med drugimi načelniki sreške izpostave g. Franjo Lovčnik, komandant g. Radovič in župan g. Josip Hafner.

Sl. Proslava 1. decembra bo pri Sokolu zelo slovesna. Dopoldne bodo slovesna z obilno novopristopnega članstva, razdelitev diplom, prevečena naraščanja v članstvo in deca v naraščaj, slavnostni navor, nastop pevске dece, pevského zbora in državna himna. Zvečer bodo na sporedu deklamacije, pevski nastopi, govor, enodeljanska Bulovčeva »Bajka«. Pričetek dopoldne ob 10.30 in zvečer ob 20.

Iz Novega mesta

n. V javni ženski bolnici se vrši v smislu zakona o bolnišni ambulantomu zdravljenju za siromašne vsak dan od 11. do 12. razen nedelj in praznikov.

Iz Trbovelj

t. Gledališke predstave. V nedeljo smo imeli dve gledališki predstavi. NSZ je uprizorila v Fortetovi dvorani igrjo iz delavskega življenja »Samec«, ki jo je spisal delavec Tone Sajovic. Igralci so pokazali mnogo dobre volje, samo režiser bi moral biti bolj strog. Skoro ob istem času je igralo v Delavskem domu Jurčič-Govekar.

jevega »Desetega brata« prosvetno društvo »Svoboda«, ki ima že precej dobrih igralcev, zaradi česar je igra prav dobro uspeša.

Iz Hrastnika

h. Zanimivo predavanje o kolektivnih pogodbah. V nedeljo 15. t. m. je priredilo delavsko podporno društvo v Hrastniku zelo zanimivo predavanje. Predaval je g. dr. dr. Joža Bohinjec o kolektivnih pogodbah, njihovem bistvu in pomenu. Udeležba od strani delavcev je bila prav dobra. Najbolje orožje delavcev je dobra izobrazba. Društvo bo predavanja nadaljevalo.

Iz Prekmurja

pm. Vlom v Markišavcih, ki je bil nedavno izvršen pri čevljarju Banfiju, je pojasnjen. Vlomilec je hotel ukradeni obleko prodati v Sebeborcih, kjer so ga prijeli in izročili v roke pravici. Vlomilec je neki K. iz Murske Sobote.

pm. Knjižnica pujskega Društva jugoslovenskih akademikov v Gornjih Petrovcih. Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptujju je začelo letošnjo pomlad zbirati knjige, ki naj bi bile za Prekmurje. Poslalo je pošnje vsem slovenskim knjižnicam, knjižnim založbam in književnim družbam, od katerih so se odzvale: Slovenska Matiča, Bamberg & Kleinmayer, Učiteljska knjižnica, Nova založba, »Jutro«, Cankarjeva družba, Belo-modra knjižnica in Vodnikova družba, ki so prispevale za ustanovitev knjižnice v Prekmurju znatno število knjig brezplačno. Posebno Slovenska Matiča je pokazala razumevanje za to akcijo DJA v Ptujju. Pa tudi Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptujju je iz svojih skromnih

sredstev prispevalo znatno vsoto za nabavo knjig, tako da je lahko ob koncu avgusta letošnje ustanovilo na osnovni šoli v Gornjih Petrovcih 300 knjig broječo knjižnico, ki jo je podarilo društvo osnovni šoli v Gornjih Petrovcih. Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptujju je obljubilo, da bo knjižnica, ki nosi njegovo ime, dobivala vsako leto od njega znatno število knjig, tako da bo ta knjižnica, ki je oddaljena od meje samo 11 km, rasla od leta do leta in bo tako vedno bolj dosegala cilj plemenitih ustanoviteljev. Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptujju, ki sedaj stopa v deseto leto svojega delovanja, želimo obilo uspehov na kulturnem polju in še večjega družbenega razmaha in mu ob njegovem jubileju kličemo: vivat, crescat, floreat!

Iz Šoštanj

š. Prireditelji za šolarsko kuhinjo. V soboto 14. t. m. je priredil odbor šolarske kuhinje prvi družabni večer v dvorani Zadrškega doma. Pozivu prirediteljev so se odzvali šoštanjski brez razlike stanov in narodnosti, tako da je bila dvorana popolnoma zasedena. Pevski odsek tovarniškega gasilnega društva je lepo zapel pod taktirko organista g. Sattlerja cel niz pesmi. Isti pevovodja je spremljal na klavirju solistko gđ. Rozi Schneiderjevo, vmes pa je domači šarnel skrbel za dobro razpoloženje. Predsednik šolarske kuhinje g. dr. Korun je v kratkih besedah obrazložil potrebo šolarske kuhinje v našem mestu ter se zahvalil prisotnosti, da so s svojo številno udeležbo dali prirediteljem moralno in gmočno oporo.

Iz Ptujja

š. Velik Katarinjin sejem bo 25. t. m. V smislu sklepa Trgovskega gremija se bo na sedmju najstrožje kontroliralo blago in obrtni listi, ker se je že večkrat pripetilo, da se je po sedmju prodajalci marj vredno blago po kudeh, ki sploh niso imeli obrtnega lista.

š. Iz obrtnega registra. Rudolf Periš je odjavil obrt prevažanja oseb in blaga. G. Ciani Ivo pa je odjavil obrt trgovine z moko in trgovino z deželnimi pridelki.

larske korporacije obrnile na finančno ministrstvo s prošnjo, da se ta določba ukine. Finančno ministrstvo je to prošnjo deloma upoštevalo s tem, da je sporočilo finančnim direktorjem, da za male dobave do 10.000 Din, ki se vršijo brez licitacije in v smislu čl. 86, točka 13 zakona o državnem računovodstvu, velja nadalje razpis fin. ministrstva od 17. septembra 1930 (br. 6551-III., Finansijski zbornik, letnik 1930, str. 758, po katerem se za izplačilo takih dobav ne zahteva predložitev potrdila o plačanih davkih.

Težko pri uveljavljanju prvih preferenčnih pogodb. Iz Berlina poročajo, da zaenkrat ne bo mogoče uveljaviti nemško-rumunske in nemško-madžarske preferenčne pogodbe (za žito), ker so nekatere države, ki uživajo v prometu z Nemčijo največje ugodnosti, stavile svoje ugovore. Berlinske vesti navajajo v tej zvezi Rusijo (ki je navedeno proti preferencam), Argentino, Češkoslovaško in Turčijo. Odločitev glede uveljavljanja preference je zaenkrat odložena do 1. decembra. V tem času bo Nemčija s pogajanja skušala doseči pristaneke imenovanih držav. Argentina in Turčija sta zahtevali tudi zase razne preferenčne ugodnosti, kar pa v smislu ženevskih priporočil ni mogoče. Vest, da bi Češkoslovaška nasprotovala uveljavljanju preferenčnih pogodb med Nemčijo, Rumunijo in Mađarsko, se v Pragi demantira, češ, da je Češkoslovaška že dala svoj pristaneke. S tem pristankom pa se Češkoslovaška ne bo odrekla zahtevi po preferenci za ječmen in slad pri uvozu v Nemčijo. Češkoslovaška nima namena onemogočiti uveljavljanja preferenčnih pogodb, ker si sama prizadeva da se splošno prizna preferenčni režim.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Vladota Turka, trgovca v Ljubljani, Strelška 24 (poravnalni upravnik dr. Iv. Tavčar, odv. v Ljubljani; narok za sklepanje poravnave pri dež. sod. v Ljubljani 19. dec. ob 10. oglašitveni rok do 14. dec.).

Konkurz je razglašen o imovini Jakoba Skrbince, mizarškega mojstra v Vižmarjih št. 39 (upravnik mase dr. Milan Korun, odv. v Ljubljani; prvi zbor upnikov pri dež. sod. v Ljubljani 19. nov. ob 9. oglašitveni rok do 24. dec., ugotovitveni narok 31. dec.). Nadalje je razglašen konkurz o imovini Angeloslava Hrasnika, protokoliranega trgovca v Ljubljani, Karlovska cesta 8 (upravnik mase dr. Jos. Hacin, odv. v Ljubljani; prvi zbor upnikov pri dež. sod. v Ljubljani 16. nov. ob 10. oglašitveni rok do 25. dec., ugotovitveni narok 31. dec.). — V konkurzu stvari Bohine Pavel, čevljarji mojster v Trzinu se sklicuje zbor upnikov na 30. nov. dopoldne ob 10. pri okrajnem sodišču v Trzinu.

Dobave. Strojni oddelek direkt. državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 400 kg žice za avtogensko varjenje, do 21. t. m. glede dobave 200 komadov podnožnic, do 23. t. m. glede dobave 1080 komadov toporišč za sekire in klavida in do 25. t. m. pa glede dobave 100 kg žime za žimnice in 80 m gradla za žimnice; gradbeni oddelek pa do 20. t. m. ponudbe glede dobave 19.000 komadov trčnih žebeljev. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državne železarne Varc sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 2450 kg marinskega jekla, 200 metrov plinskih cevi, raznega mizarškega orodja ter glede dobave hidrantov. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 26. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg namiznega olja, 4000 kg čiste masti in 2 komada gumijastih jermenov. Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov motik in 400 komadov lopat. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI).

Borze

16. novembra.

Na ljubljanski borzi so ostali danes tečaji deviz v glavnem neizpremenjeni, le New York se je nadalje nekoliko dvignil, dočim je deviza Trst za malenkost popustila.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je danes trgovaška vojna škoda za aranžma po 272, 275 in 276, za kaso pa po 271. Tudi v dolarskih posojilih je prišlo do zaključkov v 8 odst. Blairvemu posojilu 68,50 in v 7-odst. po 59,50 in 60. Promet je bil zabeležen še v 6 odst. begluških obveznicah na 44.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 2262,78—2269,62. Bruselj 784,29—786,65. Curih 1098,45 do 1101,75. London 208,56—210,06. New York 5614,33—5631,33. Pariz 221,01—221,67. Praga 166,85—167,35. Trst 287,70—293,70. New York kabel 5636,33—5653,33.

Zagreb. Amsterdam 2262,78—2269,62. Bruselj 784,29—786,65. London 206,56—207,38. Milan 287,70—288,60. New York kabel 5636,33—5653,33. New York ček 5614,33—5631,33. Pariz 221,01—221,67. Praga 166,85—167,35. Curih 1098,45—1101,75.

Curih. Beograd 9,10. Pariz 20,1225. London 19,3750. New York 513,50. Bruselj 714,51. Milan 26,40. Madrid 44,50. Amsterdam 206,10. Berlin 171,70. Dunaj 71,50. Stockholm 108,50. Oslo 107. København 108,75. Sofia 3,72. Praga 15,20. Varšava 57,50. Budimpešta 90,0250. Bukarešta 3,08.

Elektr.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kasa 274—278, za dec. 276 do 280, investicijsko 61 den., 4% agrarne 30 do 32, 7% Blair 50—60,50, 8% Blair 68—68,50, 7% Drž. hip. banka 62,50—64, 6% begluške 43—44.

Beograd. Vojna škoda 273,50 zaklj., investicijsko 64 bl., 6 odst. begluške 44 zaklj., 8 odst. Blair 68 bl., 7 odst. Blair 59—62, 7 odst. Drž. hip. banka 62,50—64,50. Narodna banka 4900 den.

Blagovna tržišča

2170

Chicago (16. t. m.) Začetni tečaj. Pšenica: za december 58,75, za marec 62, za maj 63,50, za julij 63,625; koruza: za december 43, za marec 45,30, za maj 46,875; riž: za maj 54; oves: za december 26, za maj 28,50.

Winnipeg (16. t. m.) Začetni tečaj. Pšenica: za december 63,50, za marec 67, za maj 68, za julij 68,50.

+ Novosadska blagovna borza (16. t. m.). Tendence nespremenjena; promet 28 vagonov. Oves: sremski, slavonski 130—132,50. Ječmen: baški, sremski, 63/64 kg 120—125. Koruza: baška stara 102,50—105; baška, sremska nova za dec-jan 67,50—72,50; za marec-maj 84—86; gornjebaška stara 95 do 97,50; južnobaška stara 90—92,50; sremska stara, okolica Indija 102,50—105; ožjo-

Diana
Francosko žganje treba imeti vedno pri hiši. Neznane bolečine vsled prehlada pa tudi neznošno trganje se prav kmalu odstrani s pravo Dianom. — Izkušeni starcem izobno služi v mrazu za drgnjenje udov pravo Dianom.

Costa: mala steklenica 10 Din, srednja steklenica 26 Din in velika steklenica 32 Din. Dobiva se povsod!

lica Sid 102 — 107; baška sušena 83 — 84; sremska sušena 83—85; banaška sušena 78 do 80. Moka: baška in banaška postaja »Og« in »Ogg« 360—380; »2« 340—360; »3« 305—315; »6« 255—265; »7« 190—200; »8« 122,50—127,50.

+ Budimpeštanska termiska borza (16. t. m.). Tendence prijazna, promet srednji. Pšenica: za dec. 10,80—10,82, za marec 11,86 do 11,88; riž: za marec 13,60—13,65; koruza: za maj 14,08—14,10.

Delovno občestvo kmetijskih nadaljevalnih šol v Celju

Celje, 16. novembra

Preteklo soboto se je vršilo v dvorani Celjskega doma zborovanje kmetijskih nadaljevalnih šol dravske banovine. Zastopanih je bilo 79 vodij teh šol. Poleg njih je bilo tudi več učiteljev, ki poučujejo na teh šolah. Otvoril je zbor predsednik šolski upravitelj g. Gosak in pozdravil zbrane pionirje našega kmetijskega šolstva, zlasti šolskega svetnika g. Jožeta Krosia, referenta za kmetijsko nadaljevalno šolstvo pri dravski banovini. Po pozdravnih vzklikih Nj. Vel. kralju je zbor sprejel tudi pozdravni brzojavki banu g. dr. Marušiču in podbanu g. dr. Pirkmajerju v zahvalo za njuno pomoč kmetijskemu nadaljevalnemu šolstvu.

V imenu dravske sekcije JUU je pozdravil zborovalce šolski upravitelj g. Miloš Verk, ki je v imenu sekcije obljubil svojo podporo in pomoč kmetijskemu šolstvu, nakar je podal pregledno poročilo o delu v šolskem letu 1930/31. Šolski svetnik g. Jože Krošl. Iz poročila posnemamo, da je delovalo v preteklem šolskem letu 79 kmetijskih nadaljevalnih šol, to je 26 več kakor v predhodnem letu, in to s prav lepimi uspehi. Ob koncu šolskega leta je bilo vpisanih 1575 učencev, povprečno 21 na šolo. Poučevalo je 165 rednih in 68 izrednih predavateljev, kar kaže, ako sodimo po številu, prav lep napredek na polju naše kmetijske prosvete. Govornik je zaključil svoje poročilo z željo, naj postanejo kmetijske nadaljevalne šole čvarice kmetijske kulture in pospeševalnice kmetijskega zdravlja.

Tem lepim besedam je sledilo zanimivo predavanje šolskega upravitelja g. Josipa Dolgana s Planine pri Rakeku, ki je v poročilu pod naslovom »Rast kmetijskih nadaljevalnih šol« orisal vrsto lepo se razvijajočih šol iz vseh delov banovine in nam opisal vse podrobno in tiho delo učitelstva, ki v izvenšolskem času žrtvuje toliko ur kmetijski prosveti.

Med tem predavanjem so stopili v dvorano profesor na kmetijski šoli v St. Juriju ob južni železnici g. inž. Fran Kropivšek, prvi apostol kmetijske gibanja na bivšem Kranjskem in štajerskem višji kmetijski nadzornik v p. g. Franc Gorican in novozvoljeni narodni poslanec za celjski srez g. Ivan Prekoršek. Vsem trem gostom je izrekel prijateljsko dobrodošlico predsednik g. Gosak, nakar se je zahvalil za pozdrav poslanec g. Prekoršek, ki je s toplimi besedami pohvalil zbor idealistov učiteljev, ki delajo čudeže in ustvarjajo zavrednega jugoslovenskega kmeta. Ob koncu nagovora je obljubil g. Prekoršek svojo pomoč in je z besedami: »Saj vem, da je to vaše delo tudi naša zaključila nagovor, ki je bil sprejet z navdušenim aplavzom.

Po kratki debati o predavanju g. Dolgana smo čuli tehtne besede g. inž. Kropivške, ki nas je seznanil s pomenom travništva za uspešno živinorejo. Živahne debate so se udeleževali gg.: Gosak, Doberšek, Gorican in drugi. Po kratkem odmoru je govoril šolski upravitelj g. Josip Jurančič od Sv. Marka nižje Ptujja o snovi, kakšno vzgojo zahteva sedanjí gospodarski položaj našega kmeta. Podal je v zgoščenih obliki vse kmetijsko življenje od nekdaj do danes in utemeljil svoje trditve z lastnimi izkušnjami, ki so plod njegovega vsestranskega opazovanja. Sledilo je poročilo predsednika g. Gosaka o delu odbora za kmetijsko nadaljevalno šolstvo, o čemer sta govorila tudi blagajnik g. Jevnikar in tajnik g. Verk.

Zboru je bila predložena posebna resolucija, ki jo je zbor neizpremenjeno s predlogi sprejel obenem s pravilnikom o odobru za kmetijsko nadaljevalne šole in o delovnem občestvu.

Pri volitvah, ki so se izvršile ob zaključku, je bil ponovno izvoljen stari odbor z g. Gosakom na čelu, ki je bil izpopolnjen še z zastopniki Prekmurja in kamniškega okraja.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. — Posamezna številka 2.— Din.

Poslano

Glede na notico »Vlomilec Salaj in njegova družica«, ki je bila pridelana v »Jutru« 11. t. m., ugotavljamo, da oba imenovana nista stanovala v našem hotelu in Postružnikova ni zahajala v našo kavarno. Uprava grand-hotela Unions v Ljubljani.

Nujno, zelo nujno!

samo še tri dni je časa za nabavo srečk državne razredne loterije. I. žrebanje bo že 19. in 20. t. m. Pol leta ne bo mogel priti do srečk, kdor si jih ne nabavi sedaj. Prodane bodo za vseh 5 razredov. Dobi se jih v vseh podružnicah »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

Gospodarstvo

Razvoj bančnih bilanc

Razloge, ki so dovedli v septembru do znanih težkoč na našem denarnem trgu, osvetljuje sedaj prav nazorno statistika, ki jo je sestavil oddelek za gospodarske studije pri Narodni banki. Ta oddelek je namreč izdal statistično gibanje glavnih bilančnih postavk 20 največjih jugoslovenskih bančnih zavodov za mesece junij, julij, avgust in september tekočega, preteklega in predpreteklega leta.

Pri vseh 20 zavodih so znašale ob koncu junija hranilne vloge in vloge na tekoči račun 5583 milijonov Din, ob koncu septembra pa 5059, torej za 524 milijonov manj. To nazadovanje je znašalo v juliju 154, v avgustu 180 in v septembru 190 milijonov Din. Nazadovanje vlog torej ni nastopilo šele v septembru, temveč je bilo že v juliju prav vidno. Zanimivo pa je, če primerjamo razvoj vlog v istih mesecih prejšnjih 2 let (v milijonih Din):

	junij	september	
1929	4792	4822	+ 30
1930	5354	5308	+ 18
1931	5583	5059	— 524

Kakor je iz gornje primerjave razvidno, je bil v mesecih od junija do septembra dotok vlog vedno le malenkosten. Lani je znašal v teh treh mesecih konaj 18 milijonov Din (pri celoletnem prirastku od približno 550 milijonov). Večje dvigvanje vlog je imelo letos torej predvsem zaradi tega težje posledice, ker je nastopilo baš v času, ko tudi v normalnih letih ni opaziti skoro nikakega prirastka.

Če upoštevamo še obveznosti bank po poslovnih tekočih računih (brez tekočih računov za hranilne vloge), ki so nazadovale od junija do septembra t. l. od 2042 na 1964 milijonov, tedaj vidimo, da so vse obveznosti imenovanih 20 bank v obliki vlog in po poslovnih računih nazadovale od 7625 milijonov Din ob koncu junija na 7023 milijonov ob koncu septembra, torej za 602 milijona Din.

Da obdržijo potrebno likvidnost, so banke takoj podvzele korake, da likvidirajo svoje naložbe. Od junija do septembra jim je uspelo, da svoje naložbe sredstev v meničnem portfelju, in lombardu in v posojilih na tekoči račun znižajo za skoro 400 milijonov Din, dočim so v tem času denarna sredstva v blagajni in v obliki žirovnih dobroimetij nazadovale od 246 le na 209 milijonov Din.

Tudi to znižanje naložb se razdeli skoraj enako na vse tri mesece, kar priča, da so naše največje banke, takoj ko so spoznale nazadujoče gibanje tujih sredstev, izvajale potrebne konsekvence v svoji kreditni politiki. Dve tretjini sredstev, potrebnih za izplačilo odločenih vlog in obveznosti po tekočih računih so banke v teh treh mesecih dobile od likvidacije svojih naložb. Pri tem so naravno v prvi vrsti posegle po sredstvih, naloženih v meničnem portfelju, ki je tudi najbolj nazadovalo. Gibanje glavnih aktivnih bilančnih postavk je bilo naslednje:

(v milijonih Din):

	junij	september	
1931			
blagajna, žirovna dobroimetja	246	209	— 37
menični portfelj	2083	1848	— 235
lombard	237	227	— 10
posojila na tekoči račun	5182	4909	— 133
skupaj	7698	7283	— 415

Rezultat tega likvidacijskega procesa ni malenkosten, če upoštevamo težkoče pri vračanju najetih kreditov od strani bančnih komitentov v času, ko je sezonsko povpraševanje po kreditih vedno zelo veliko in so bile v prejšnjih letih navzile sezonskega zastoja v dotoku hranilnih vlog banke primorane povečati kredite.

Bilančni pregled zavarovalne družbe na življenje »Feniks«

Zavarovalna družba na življenje »Feniks« je imela 21. julija t. l. svoj 48. redni občni zbor, na katerem je bila odobrena bilanca za poslovno leto 1930. Iz poslovnega poročila je razviden naslednji rezultat, pri čemer so vsi zneski preračunani v dinarsko vrednost:

V letu 1930. je bilo sklenjenih novih zavarovalnih pogodb v skupnem znesku Din 5.251.000.000. — Skupno stanje ob koncu leta 1930, obstoječih življenjskih zavarovanj je znašalo Din 20.468.000.000. — Ta znesek se je do konca junija 1931 že dvignil na Din 22.140.000.000. (22 milijard 140 milijonov dinarjev).

Pri zavarovalnih družbah, s katerimi je »Feniks« v tesni zvezi, bodisi po posesti delnic ali na temelju pozavarovanja, je znašalo stanje obstoječih življenjskih zavarovanj ob koncu leta 1930 preko 10 milijard dinarjev. Z življenjskim zavarovanjem v skupinah, ki ga »Feniks« izvršuje skupno z »Metropolitan Life Insurance Company« v New Yorku, je dana zaščita 7000 delavcem in slugam v višini 240 milijonov dinarjev.

Pogodba o pozavarovanju z največjo evropsko družbo »Prudential Insurance Company Limited« v Londonu je znatno razširjena.

Prejmi na premijah so znašali v preteklem letu Din 1.041.409.824, dohodki od plasiranega kapitala pa Din 154.767.760. Zavarovancem in njihovim družinam je bilo v letu 1930 izplačanih Din 1.130.000, posojila na police pa so se povečale na Din 224.800.000.

Tehnične rezerve (premijske rezerve, prenosi in dividendne rezerve) so se v letu 1930 povečale za Din 631.021.110, ter so znašale ob koncu preteklega leta 2.910 milijonov 218.240 Din. Skupna garancijska sredstva družbe so znašala 31. decembra 1930 Din 3.021.391.000, (3 milijarde in 21 milijonov dinarjev).

Družbino nepremično imetje, ki obstoji

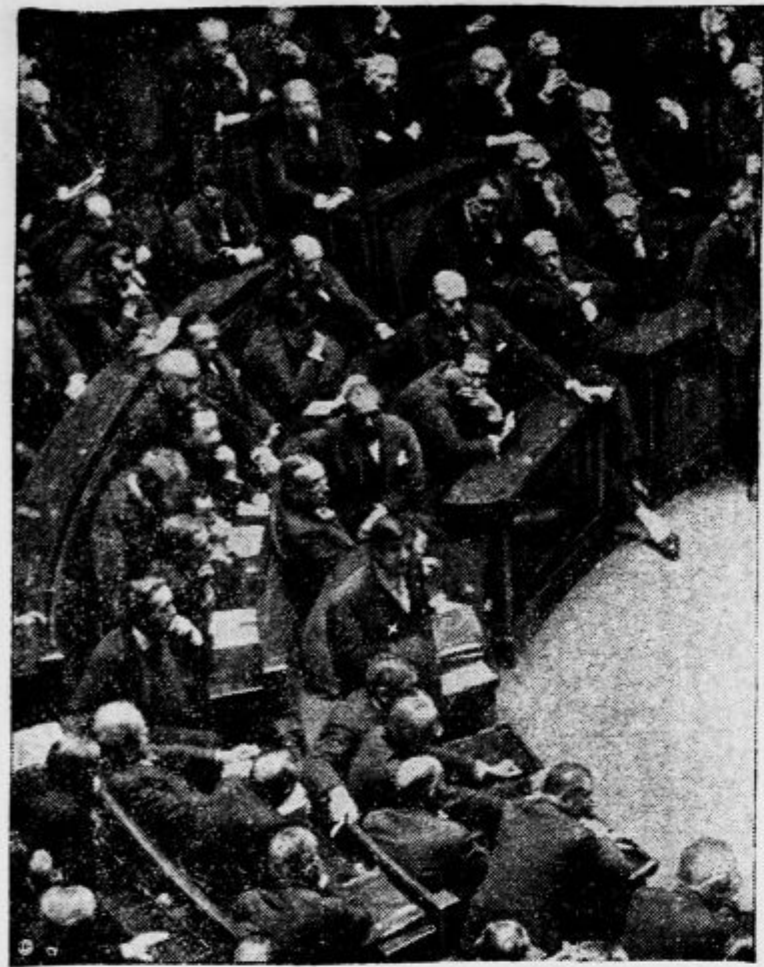
iz 88 zgradb v Avstriji, Belgiji, Bolgariji, Češkoslovaški, Egiptu, Franciji, Italiji, Jugoslaviji, Mađarski, Nemčiji, Poljski, Rumuniji in Španiji, predstavlja vrednost Din 512.000.000. Posest vrednostnih papirjev, katerih se večina glasi na zlato valuto z zajamčenim obrestovanjem, je znašala ob koncu leta 1930 Din 1.468.800.000. Delež pri emisijah bankah so znašali Din 29.600.000, pri raznih zavarovalnih družbah pa Din 63.200.000. Izplačana hipotekarna posojila so se povečala na 174 milijonov 400.000 Din. Od čistega dobička v znesku Din 6.068.064 se je porabilo 2 milijona 720.000 Din za izplačilo 8,5 odst. dividende, ostanek pa se je porabil za povečanje rezervnega zaklada.

V kraljevini Jugoslaviji je bilo v preteklem letu sklenjenih novih življenjskih zavarovanj v znesku Din 152.151.000. Skupno stanje v kraljevini Jugoslaviji konec leta 1930 obstoječih zavarovanj znaša nad 1 milijard dinarjev.

Delotrg zavarovalne družbe na življenje »Feniks«, ki je druga največja zavarovalnica na kontinentu, obsega sledeče države: Jugoslavijo, Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Češkoslovaško, Egipt, Francijo, Grčijo, Holandsko, Italijo, Nemčijo, Mađarsko, Palestino, Poljsko, Rumunijo, Sirijo, Španijo, Tunis in Turčijo. 1469

Plenarna seja Zbornice za TOI. Zbornica za TOI bo imela v petek 20. t. m. ob 9. uri dopoldne plenarno sejo, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsednika; 2. Konstituiranje zborničnih odsekov in volitev funkcionarjev; 3. Določbe novega obrtnega zakona glede nastopa in izvrševanja obrti; 4. Socialno-politične določbe novega obrtnega zakona; 5. Odredbe o zaščiti domačega dela in podjetnosti v novem obrtnem zakonu in naš gospodarski položaj; 6. Strokovne organizacije in položaj zbornice po novem obrtnem zakonu; 7. Slučajnosti. Na tej seji bodo priv

Iz življenja in sveta

Zasedanje francoskega parlamenta

Po štirimesečnih počitnicah se je sestala francoska zbornica k jesenskemu zasedanju, ki je eno najvažnejših v povojni dobi. Nič manj ko 400 zakonskih osnutkov čaka na rešitev. Poleg tega je najavljenih 60 interpelacij, ki obravnavajo Lavalova potovanja v London, Berlin in Washington, nemško francosko politiko, gospodarsko krizo, problem brezposelnosti itd. V sredi slike ministrski predsednik Laval (stoje), levo za njim Tardieu

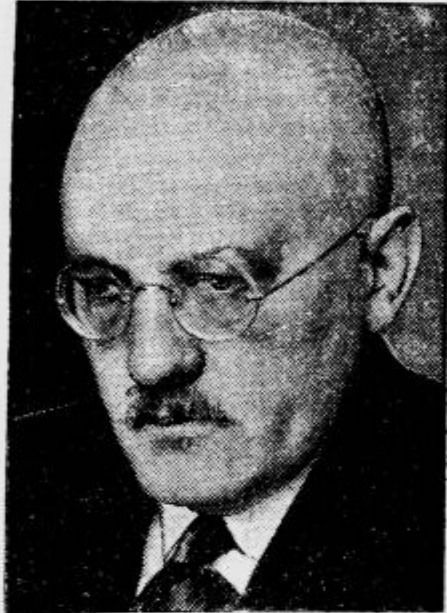
Nobelova nagrada za kemijo

Nemci najštevilneje zastopani med nagrajenci

Letošnjo Nobelovo nagrado za kemijo so podelili prof. Boschu in dr. Bergiusu, tako da bodo vsi nagrajenci, ki se udeležijo 14. Francozi 4. Od letošnjih nagrad, preostaja samo še mirovna, ki jo podeli norveški državni zbor.

Prof. Bergius

Prof. dr. Bosch

Žijo svečanosti 10. decembra v Stockholmu, Nemci (medicinsko nagrado je prejel, kakor smo že poročali, prof. Warburg). Nemci so sploh najštevilneje zastopani med nagrajenci. Dolej so prešli že 37 nagrad, na drugem mestu je Francija s 24 nagradami. Nagrado za kemijo so Nemci prejeli že 14. Francozi 4. Od letošnjih nagrad, preostaja samo še mirovna, ki jo podeli norveški državni zbor.

Pravočasna ugotovitev tuberkuloze

Gojitev živih bacilov tuberkuloze v človeški krvi — Dragocen zdravilni pripomoček

Prof. dr. Löwenstein s seroterapevtskega zavoda na Dunaju je izumil način za gojitev živih bacilov tuberkuloze v človeški krvi, ki vzbuja splošno pozornost, kajti s to metodo bo po vsej priliki mogoče dokazati tuberkulozni izvor različnih bolezni, ki jim izvora do danes niso zagotovo vedeli. Tako so že ugotovili, da je tuberkuloza v zvezi z različnimi vrstami duševnih in hrbteničnih bolezni. V krvi takšnih bolnikov so našli namreč žive bacile jetike.

Po metodi prof. Löwensteina bo nadalje mogoče ugotoviti tuberkulozo v nje najzgodnejšem stadiju. Dolej je to uspelo komaj tedaj, ko se je bila bolezen že do neke mere razvila in povzročila določene anatomske izpremembe. Löwenstein je svojo metodo preizkusil že v mnogih primerih in vselej se je izkazala za zanesljivo.

Skupno z dunajskim urologom prof. Lichtensteinom je nadalje dognal, da je krvna kultura tudi v najzgodnejšem stadiju obistne tuberkuloze pozitivna in ostane pozitivna tako dolgo, dokler se bolezen ne izleči popolnoma. Izleči pa se tedaj, ko so bacili tako izginili iz krvi, da jih iz te ni mogoče več gojiti. Tako nam daje Löwensteinova metoda v roke pripomoček za nadzorovanje zdravilnega postopka. V tem pogledu se da postaviti popolnoma ob strani znameniti Wassermannovi reakciji za ugotovitev sifilide in bi se morala uporabiti kakor ta v vsakem sumljivem primeru.

Poveljnica Armade spasa

Evangelina Booth, vrhovna poveljnica Armade spasa

Koncert za naglušne

Berlinska zveza za zaščito naglušnih je priredila koncert, pri katerem so poslušali naglušni godbo potom električnega ojačevalca s posebnimi slušalkami

Kdaj je iz opice nastal človek?

Prof. dr. Abel z dunajskega vseučilišča raziskuje v nekem članku na temelju fosilnih ostankov pračloveka vprašanje, kje in kdaj se je zgodil prehod iz praopice v človeka.

Po njegovem naziranju se je ta prehod izvršil nekako v srednjem miocenu; prvotna domovina živali, iz katere so se razvile človeške opice in človek, pa je morala biti Srednja Azija, za kar govorijo tehtni razlogi. Med ledno dobo, ko se je podneblje v tem ozemlju poslabšalo, so se začeli hominidi z drugimi sesalci izseljevati proti zapadu, vzhodu in jugu. Že v Srednji Aziji se je neka vrsta četveronožne, človeku podobne praopice razvila v dvonožno in zdi se, da je bilo bivanje v skalnatih ozemljih in ne v ravnih stepah, ki je tako rekoč ustvarilo človeka.

Japonski običaji

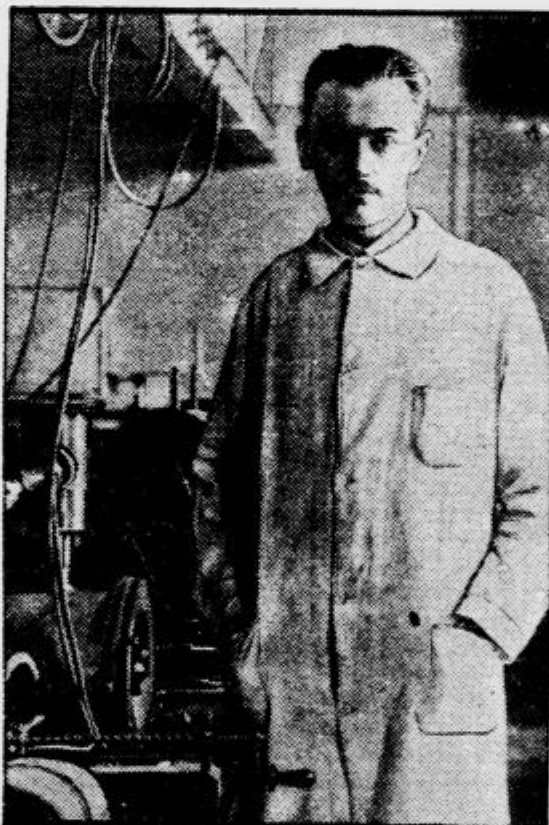
Evropcu se bo videlo nerazumljivo, da se Japonci okopljajo vsak dan v tako vroči kopeli, da bi si z njo vsak belokožec oparil kožo ali tvegati kap. A Japonci so si baš s temi vročimi kopelmi tako utrdili telo, da jim ne more nobena vremenska sprememba do živega in da ne poznajo prehladov.

Te kopeli v ostalem ne zahtevajo velikih priprav. Kadi so nad vse primitivne, namreč navadni leseni sodi. Vodo segreva majhna peč. Na deželi, pa tudi v manjših mestih se ljudje še dandanes čisto neženirano kopeljejo pred hišami, in sicer moški kakor ženske. Še pred kratkim sta se v javnih kopališčih kopala oba spola skupaj.

Proti našemu okusu je, da se pri kopanju doma koplje vsa družina v isti vodi, pri čemer se strogo drže tradicionalnega reda, da pride na vrsto najprvo gospodar, potem gospodinja, nato otroci in končno posli. Pripomniti pa je treba, da se Japonci namilijo šele po tej kopeli in izven nje. Običajno se dedo nato še masirajo. V javnih kopališčih imajo v ta namen posebne maserje, običajno slepce, ki so za takšno delo posebno pripravni. Cene so v javnih kopališčih nad vse nizke, zato ni nič čudnega, da se Japonci koplje vsak dan.

Nov polet v stratosfero

Kakor poročajo iz Augsburga, pripravlja prof. Piccard nov balonski polet v stratosfero, in sicer za prihodnjo spomlad. Balon bo napolnjen z 2000 kubičnimi metri vodika in bo lahko dosegel višino 16.500 metrov.

Maks Cosyns

Piccard sam ne bo letel, temveč po vsej priliki njegov učenec, fizik Cosyns, ki se bavi specialno s problemom kozmičnih žarkov.

Odvetniki kot cestni delavci

Zveza mladih odvetnikov v Montpellieru na Francoskem si je izbrala nenavadno način protesta proti visokim davkom. Po starih zakonih ima namreč vsak francoski državljani pravico nadomestiti plačevanje davkov z ročnim delom v javni prid.

Zato so mladi odvetniki šli in začeli tolči kamenje na cesti; orodje jim je dala na razpolago občina, naj si je bila s tem zadovoljna ali ne; njih organizacija pa jih je primerno instruirala glede delovnega časa in odmorov.

Občinstvo, ki je razumelo, za kaj gre, je akcijo mladih juristov sprejelo z odobravanjem in davčni vijak v montpellierskem mestu bo moral po vsej priliki popustiti.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Psihološke uganke

William Russel omenja v knjigi »Psihološke uganke« neumljivo priljubljenost številke sedem. Naprosite kolikor hočete znancev, da bi vam imenovali poljubno število izmed prve desetice. V treh primerih izmed štirih boste vedno slišali: Sedem. Ni mogoče povedati, iz katerega razloga je sedemica ljudem vedno na jeziku.

Sploh se vedno spominjajo ljudje v slinih primerih poprej na liha kakor na soda števila. Če bo zahteval učitelj od učencev, da bi mu imenovali katerokoli število izmed prvih sto, bo srečal vedno isti pojav. Na vsakih deset odgovorov pride osem ali celo devet lihih števil. Slične ugotovitve se zdijo na prvi pogled brezpomembne, a strokovnjaki trdijo, da nudijo zanimivo gradivo za umevanje osebnih duševnosti. Ljudje, ki se zadovoljijo z »duševnimi« okroglimi števili, so vsekakor v veliki manjšini. Človek je po navadi zviti.

Sovjetski odnošaji s Turčijo

O priliki obiska ruskega ljudskega komisarja za vnanje zadeve Litvinova v Ankari. Od leve proti desni: Kiazim paša, predsednik turškega parlamenta, državni predsednik Mustafa Kemal paša in Litvinov

Kitajsko-japonski spopad

Društvo narodov je pretekli teden na vso moč vznemirila vest, da je med kitajskimi in japonskimi četami ob reki Noni na mandžurskih tleh prišlo do oboroženega spopada, ki je na obeh straneh zahteval po par

General Honjo, poveljnik japonskih čet v Mandžuriji

sto človeških žrtev. Presenečenje in razburjenje, porojeno iz strahu za preostalo Društvo narodov, je bilo tem večje, ker sta obe bojujoči stranki ob zadnjem zasedanju sveta Društva narodov obljubili, da ohranita

sovjetov je tedaj več kot dovolj. Zunanja Mongolija, ki so boljševiki iz nje napravili »narodno republiko Mongolijo« in ji dali vse potrebno, da se razvije v sovjetskemu pravcu ter dozori za sprejem v Zvezo sovjetskih socialističnih republik, se ni nikoli odrekala svoji zahtevi po Notranji Mongoliji, ki je doslej še po imenu in tudi de facto kitajska pokrajina. Japonci pa kažejo občutno tendenco, da iz Mandžurije in Notranje Mongolije napravijo samostojno državo, da tako onemogočijo nadaljnje prodiranje sovjetov proti jugu. V zvezi s tem je pomembno poročilo, da je v taboru kitajskega generala Ma, ki brani prehod od petersburškega proti Ciciarku, nekoliko sovjetskih častnikov, voditeljev operacij in do 1000 mož mongolske narodne vojske, ki se po opremitvi ničemur ne razlikujejo od sovjetske vojske.

Kitajci si v svoji osamljenosti na vso moč prizadevajo, da spravijo na svojo stran tudi Rusce in zdaj se, da sovjeti niso mogli še dalje ostati v prvotni rezervi, omejujoč se samo na časopisno borbo proti japonskemu imperializmu. Vendar pa jim preteči položaj nalaga vso obzirnost, kajti velesile so opustile svojo namero, nastopiti proti krščanski miru s sankcijami, ki jih določa statut Društva narodov. Uvideli so, da bi bil tak nastop le v korist sovjetom in slednjim ne bo ostalo drugega, nego da se držbe načela nevtrinitvanja, ki ga je Karahan še nedavno poudaril v svoji odločnosti. Kitajci so se prevarili v svojih pričakovanjih. Niti Društvo narodov, niti sovjeti se nečesto spoprijeti z Japonci zaradi golega principa. Zmagalo je staro na-

LEGENDA

- KITAJSKA
- JAPONSKA
- RUSIJA
- ŽELEZNICE
- MEJA MED MONGOLIJO IN MANDŽURIJO
- MESTA
- REKE

stari položaj vsaj do 16. t. m., ko se bo v Parizu vršilo novo zasedanje sveta, ki naj končno javno reši sporno vprašanje.

V preteklih časih, ko še ni bilo Društva narodov in Kelloggovega pakta, bi krvavi dogodek ob reki Noni imel pomen odkrite vojne in začetka vojaških operacij. Dandanes pa se taka stvar razvija počasneje, kajti po žalostnih izkustvih svetovne vojne so narodi dalekovidnejši, vedoč, da je mednarodno politično ravnotežje tako rahlo, da zadostuje za izbruh nove svetovne nesreče že mala iskrice. Tudi okoliščina, da Kitajska po svoji vojaški sili niti od daleč ni ravna Japonski, omogoča za sedaj vojno v večjem obsegu.

Iz tega nesorazmerja sil pa izhaja tudi japonska napadalnost, ki ne samo da ni pomembna, marveč se pojačava tem bolj, čim bolj se približuje 16. november. Jasno je, da skuša Japonska v Mandžuriji ustvariti novo stanje stvari, da bi na temelju novih osvojitvev lahko pritiskala na svet Društva narodov in izbila zase kolikor mogoče večji koristi. Zadnje vesti vedo povedati o prodiranju japonskih čet od mostova čez Noni proti severu in smeri važnega železniškega mesta Ciciarka. S tem prehaja spor iz okvira kitajsko-japonskega konflikta in se občutno dotika sovjetskih interesov. Moskva je doslej kaj spretno tajila svoje politične poglede na mandžurski spor, tako da so jo Kitajci spočetka imeli na sumu, kakor da igra domenično igro z Japonci. Očitno so ji, da se je najbrž skrivaj sporazumela z Japonsko, si razdelila z njo Mandžurijo, obenem pa si zagotovila prvenstveni vpliv v Kitajskem Turkestanu.

Pet mostov, ki vodijo preko pet rokavov reke Noni in ki jih je zasedla japonska vojska, pomeni važen strateški objekt. Ne samo, da je od tod zelo lahko dosegljiva železnica na Hajlar in na Harbin, marveč je petersburške tudi važen prehod za vpad v Notranjo Mongolijo. Povoda za vznemirjenje

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«?

čelo interesne politike, ki pa je obenem pokazalo vso notranjo slabost ženevske mednarodne institucije. Ta ni prestala preizkušnje, pač pa so nje vplivnejši člani takoj osnovali interesno skupino z Japonsko, ne toliko proti Kitajski, kolikor proti sovjetom. Svet Društva narodov bo na svojem zasedanju dne 16. t. m. že našel primerno formulo, da bo opravičil postopanje svojih članov Anglije, Francije in Japonske, ki se jim je pridružila tudi Amerika.

Iz uredniškega koša

Smrekovo. V neki tukajšnji gostilni so brali gostje v listih med drugim poročilo, da neka Američanka izda za svojo garderobo letno cel milijon dolarjev. Začuden je menila natakarcia: »Kako je to mogoče? Jaz pa ne izdam zanj na leto niti dinarja!« Ko so napravili gostje na njene besede še bolj začuden obraz, je pojasnila: »Veste, če grem kdaj v gledališče, pa jo položim preko kolen.«

Vsak dan ena

»Ali mi morete dati koščico za mojega psička?«

C. Schmidt:

13

Mesto mrtvih v Jukatani

Roman

»Sveta kača izstrelila dvajset pušic. Zadnja zadene.«
Pomisli sem. Stvar se mi hvala Bogu ni videla nujna, zato sem dejal:

»Dvajseta puščica ne bo zadela. Nič ne skrbite. Romantični lovovi te sorte držijo besedo. Zato imate še dvanajstkrat po trinaest dni časa, to je sto šest in štirideset dni. Šele tedaj bo priletela tista puščica, ki bo res nevarna; a zadela vas ne bo, ker vas bomo dole, da najdemo strelce, tako dobro zastražili, da ne bo mogla nobena puščica do vas.«

Skočil je pokoncu.

»Stornish — Bog bodi zahvaljen! Kamen ste mi vzeli od srca. Da, zastražite me, skrijte me kamor hočete, samo rešite me!«

Premolknil je, nato je z negotovim glasom vprašal:

»Ali se vam ne zdi, da bi tudi že katera izmed prejšnjih pušic utegnila zadeti?«

»Ne. Taki ljudje so ponosni na svojo besedo,« sem mu zatrdil.

»Sicer pa, odkod veste, da so puščice zastrupljene?«

Spet je prebledel kakor smrt in spet se mi je zazdelo, da ne ve, kaj bi rekel.

»Gospod Stornish, ura, ko sem to spoznal, je bila najstrašnejša v mojem življenju. Po naključju sem oprasnil z eno teh pušic mlado mačko. Čez dve minuti je v strašnih krčih poginila.«

»Mačke so drugače trdožive. Vaš dokaz je zanesljiv, gospod Wellesley,« sem dejal.

Prebledel je še nekoliko bolj. Njegova oči so bile čisto vgrze-njene v svojih višnjevkastočrnih jamah.

»Kdaj mislite pričeti s poizvedovanjem?«

Kakor hitro se vrnem iz Jukatana. Prej na utegnem. Saj se tudi ne mudi. Le pomirite se. Še enkrat vam zatrdim, da do nadaljnjega ni nevarnosti za vas. Sicer sem pa s poizvedovanjem že pričel.«

»In kaj ste dognali?«

»To, da je vaš nasprotnik izvrsten strelec z lokom, dober plezalec in romantičen norec. Bos je splezal čez zid in na drevo. V plazenju mora biti tudi zelo izvežban, ker ni zapustil skoraj nikakih sledov. Nekaj vam pa svetujem, gospod Wellesley: sami nikar ne poizvedujte za njim. To bi utegnilo biti nevarno.«

»Ničesar ne bom ukrenil,« je rekel poslušno in verjel sem mu, zakaj hudo pogumen ni bil videti.

»Ali tukaj v South-Atlanti tudi gojijo lokostrelski sport?« sem vprašal, zakaj nekaj mi je bilo prišlo na um.

»To je modni sport mladih dam,« je bil odgovor.

Mladih dam! Čudna misel se je vse bolj in bolj utrjevala v meni. James, ta mladi, brezhibni elegant, je imel za seboj gotovo tudi znamenito donjuansko karijero. Ali ni bilo verjetno, da se je bil v takem udejstvovanju zameril kakšni mladi Američanki, obsedeni od želje po senzacijah, in ga je ta zdej kaznovala s tem, da bo moral mesece in mesece trepetati v smrtnem strahu? Seve, to je stvar okusa. Meni take šale nikoli ne ugajajo, najmanj pa pri ženskah. Vendar sem se moral nehoti nasmehniti ob možnosti na takšno misel.

»Smejete se?« je začudeno vprašal James.

»Da. Morda sem že na pravi poti, da v vaše zadovoljstvo razpletam ta zamotani slučaj,« sem odvrnil.

»Bog daj!« je vzdihnil. »A kako me boste zastražili?«

Toliko da se mu nisem v obraz zasmejal. Ta človek je moral v nečem igrati dvojno igro. Le kaj se je godilo v njem?

»Zastražil vas bom tako, da dvomljiva glorijsa svete kače ne bo

prisijala do vas,« sem odvrnil. »A zdaj je skrajni čas, da se vrneva k družbi. Drugače bi utegnili poslati po naju commanderja Smitha in zelo nevarno bi mi bilo, če bi naju zasačil pri uživanju prepo-vedanega sadu.«

Izpila sva, James naglo, jaz počasi. Nato je hotel odhiti na-ravnost k družbi. A zadržal sem ga.

»Ne tako. Vrniti se morava od hiše. Kaj zbirate?«

Osuplo me je pogledal.

»Kako mislite?«

»Tako, kaj zbirate?« sem vprašal. »Vsak Američan kaj zbira.«

»Znamke.«

»Hm. To je sicer že star in nesodoben sport, a v najin namen zadošča. Pokazali ste mi svojo zbirko znamk.«

»A,« je dejal, »razumem.« Toda njegov obraz je bil še vedno poln resnobe.

Ko sva prišla, so naju pozdravili z občim hrupom. Commander Smith je bil že dokaj kmalu odšel in na vseh mizah je stalo vino.

Viola in Iris sta naju vprašujoče pogledali. Že je hotel James povedati svojo izmišljeno opravičilo, ko sem mu položil roko na komolec in dejal:

»Sedela sva v paviljonu in pila bordeaux. Noč je topla in com-mander nama je bil na poti.«

Tem ljudem sem lahko mirno ponudil to razlago, ki je bila po-vrhu tudi verjetnejša.

Med pogovorom, ki se je nato razvil, sem ogledoval obraze svoje okolice. Prišel sem do zaključka, da je med milijonarskimi hčerami prav toliko krasotice in prav toliko vsakdanjih obrazov kakor med hčerami drugih ljudi. Med gospodi nisem opazil ničesar, kar bi se bilo dvigalo nad povprečnost, in pravkar sem se hotel obrniti k Violi z vprašanjem, ali ne bi bilo bolje, da se glede na jutrišnji odhod poslovimo, ko me je zdajci prešinilo kakor strela.

Radio

Izveleček iz programov

Torek, 17. novembra.

LJUBLJANA 11.30: Solška ura. — 12.45: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Otroški kotiček. — 18: Salonski kvintet. — 19: Nemški film. — 19.30: Eufka in sociologija evan-geljev. — 20: Uvod v radiotehniko. — 20.30: Koncert g. Ivelje. — 21.15: Salonski kvintet. Vmes napoved časa in poročila.

Sreda, 18. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Jugoslovenski slovenstvo. — 19: Ruščina. — 19.30: Ob 70letnici smrti sv. Elizabe-te. — 20: Mladinska književnost. — 20.30: Delavski prosvetni večer: Zarjet in »Svoboda«. — 21.15: Orgelski koncert g. Premrla. — 22: Napoved časa in poročila.

BEograd 12.45: Radio-orkoster. — 16: Popolninski koncert. — 20: Rumunski ve-čer. — 22.10: Poročila. — 22.30: Plošče. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popolninski koncert. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.30: Poročila. — 22.40: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 19.20: Pesmi g. Mahlerja. — 19.45: Eksotična glasba na ploščah. — 20.15: Veseloigra. — 21: Rumunski večer. — BRNO 19.05: Godba na pihala. — 19.45: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.35: Offen-bachova glasba. — 20: Rumunski večer. — 21.45: Schumannova glasba. — 23: Godba na ples. — DUNAJ 11.30: Kvartet. — 12.40: Plošče. — 17: Koncert orkestra. — 20.25: Sim-foničen koncert. — 21.20: Sluhigra. — 22.15: Lalka glasba. — BERLIN 20: Prenos koncerta iz cerkve sv. Tomaža v Lipskem. — KÖNIGSBERG 16.15: Beethovneve pesmi. — 16.30: Orkester. — 18.30: Orgle. — 20: Cerkevni koncert iz Lipskega. — MCHLA-CKER 16.20: Otroška kantata. — 17.05: Or-kester. — 19.45: Kitare. — 20.30: Bruck-nerjeva maša v E-molu. — 21.15: Recital-je. — BUDIMPEŠTA 17.45: Pevski in klavi-rski koncert. — 19.35: Igra in lalka glas-ba. RIM 17.30: Postra glasba. — 21: Opera »Madame Butterfly«.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20.

Torek, 17.: Zaprtlo.
Sreda, 18.: Kralj na Betajnovi. Red E.
Četrtek, 19.: Kir Janja. Gostovanje članov drame Narodnega gledališča v Beogradu. Izven.

Petek, 20.: Zaprtlo.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob 20.

Torek, 17.: Damski lovec. Car se da fotogra-firati. Red A.
Sreda, 18.: Viktorija in njen huzar, opereta. Red D.
Četrtek, 19.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20

Torek, 17.: Konec poli. Ab. B.
Sreda, 18.: Zaprtlo.
Četrtek, 19.: Kralj na Betajnovi. Ab. C.

Beograjski dramski igralci bodo gostovali v ljubljanski drami 19. t. m. s Petrovčevko komedijo »Kir Janja«. Komedija spada med najboljša dela srbske literature, je pisana v Mollijevem duhu ter polna dovptov in šal. Glavni junak je grški skopuh, ki govori ne-kako grško - srbsko narečje. Beograjski gos-tje komedijo izvrstno igrajo, zato obisk najpogosteje priporočamo. Gostovanje bo izven abonmaja.

Dramska predstava »Dve nevesti« za abonmaja D se je morala v ponedeljek zaradi obočelosti g. Kralja odpovedati.

Dve moderni operni deli: »Damski lovec« in »Car se da fotografirati« se bosta peli drevi za abonente reda A.

Primorske novice

Fašisti si niso na jasnem.

»L'Eco dell'Isonezo« je izvajala nedavno v članku o slovenskih naselbinah po Fur-laniji, da je bil Ločnik v 15. stoletju slo-venski. V tržaškem »Popolcu« nekdo kar kratko malo to zanika in trdi, da je bil Ločnik vedno »Lucinico friulanissima«. Resnica je, da je bil Ločnik slovenski pa se je potujčil. Kakšne krvi je njegovo pre-bivalstvo, kažejo priliki Perko, Bratuš, Strukeč, Lozar, Marinič, Simčič, Ljšk, Klančič, Bregant, Božič, Cotič, Jakopič, Persič itd. Priselilo se je nekaj Furlanov in Italijanov. Za Ločnikom je močvirje, v katerem raste ločje. Oddot krajevno ime Ločnik. V Ločniku je bila pred vojno eu-ropejsko slovenska ljudska šola in Narod-no izobraževalno društvo. O slovenskih na-selbinah po Furlaniji pričajo slovenska krajevna imena poleg Ločnika Fara, Gmaji-nica, Gradisce, Kopravi, Turjak, Ruda, Trata, Villesse (V lesi), Topoljan, Visoko (Visco), Rušič, Ronki (obronki Krasa), Karmen (Karmen je tudi rusko krajevno ime), Zdravščina, Zagraj in še druga. Pod Krasom v Redipalju je ogromno vojaško pokopališče in ta »Redipuglia« ni nič drug-ega nego slovensko krajevno ime »Stroci polja«.

Fašistično priznanje dobrovoljcem.

Dobrovoljci so si hoteli potom svojih udruženj ustraniti v osvobodjenem Pri-morju primerno eksistenco. Doživej so mnogo zapostavljanja in prezirjanja. Zara-di tega je padla prva leta na obnih zborih udruženj marsikatera trpka beseda. Fašistični hčerarki so jim pozneje očuj-bljali ozirnost in pomoč, odstop zemljišč za kolonizacijo pa prednost v službah, ali obljube so ostale obljube. Polno mladih faš-istor iz Italije je v Primorju in v službah, katero bi prav lahko opravljali domači do-brovoljci. V tržaškem dobrovoljskem udru-ženju vlada velika napetost. Mnogi člani bi radi dobili podpore in službe pa nepre-stano apelirajo na pomoč pri udruženju. Predsednik dr. Ragusin-Riči jih ponuje sedaj v posebni okrožnici, da fašistična do-brovoljska udruženja z organizacijo in di-sciplino vojaškega značaja zbirajo cne, ki so se spontano borili v velikih osvobodil-nih bojih, v svrhu, da se uverijo o potrebi delovanja za bodočnost, da se dosežejo no-vi cilji Italije, ki jih je načrtal Duce. De-lovanje udruženja je v glavnem politično in kulturno ne pa podporno, kakor nekateri mislijo.

Sport

Olimpijske vesti

V zvezi z razpustom dosedanjega Jugo-slovenskega olimpijskega odbora po članih Mednarodnega olimpijskega odbora gg. generalu Svetislavu Gjukicu in dr. Franju Bu-čarju so Jugoslovenski nogometni savez, Jugoslovenski zimsko - sportni savez, Ju-goslovenski tehniški savez, Jugoslovenski lahkootletski savez, Jugoslovenski težko-atletski savez, Jugoslovenski plavalni sa-vez, Jugoslovenski sabljarski savez, Jugo-slovenski kolesarski savez in Jugoslovenski hazenski savez na seji Saveza sportnih sa-vezov kraljevine Jugoslavije dne 11. t. m. soglasno sklenili, da likvidirajo dosedanji Jugoslovenski olimpijski odbor in da usta-novijo v okviru Saveza sportnih savezov kraljevine Jugoslavije nov Jugoslovenski olimpijski odbor, ki je sestavljen nastopno:

Člana Mednarodnega olimpijskega odba-ra gg. brigadni general Svetislav Gjukic in dr. Franjo Bučar, predsednik Jugosloven-skega olimpijskega odbora pomočnik bana svedske banovine g. dr. Stevan Hadži, pod-predsednik brigadni general Stevan Kneze-vič, tajnik Miroslav Dobral, blagajnik Mi-lovan Čika, odbornik Joso Gorec.

Novi Jugoslovenski olimpijski odbor je prevzel dolžnost, da bo od sedaj naprej vo-dil posle, ki spadajo v njegov delokrog. Pisma se naj pošiljajo na predsednika, Zagreb, Radičev trg 2.

Ljubljanski plavalni podsavez JPS. Seja upravnega odbora bo danes ob 18.30 v kavarni »Evropi«. Vsi odborniki in si-gurnol.

Redni občni zbor SK Hrtije bo 2. de-cembra ob 20. v dvorani OUZD na Miklo-šičevi cesti z dnevnim redom po paragra-fu 13. klubskih pravil. Samostojni predlo-gi se morajo v smislu paragrafa 13. pravil predložiti najmanj 8 dni pred zborom upravnemu odboru in morajo biti podpisa-ni po vsaj 10 rednih ali ustanovnih članih. — Izredna plenarna seja upravnega odba-ra bo danes ob 20. v kavarni »Evropa«. Predsedstvo prosi za polnoštevilno udelež-bo in predložitev poročil v smislu razposla-ne okrožnice. Obenem opozarjamo član-stvo, da se številno udeležijo predavanj Ja-dranske straže, ki prične 21. t. m. s pred-a-vanjem g. kapetana Rudolfa Crnič v »Zvezdi« o temi »Kako je nastala kata-strofa parnika Titanic«. — Gimnastični treningi lahkootletske sekcije se vrše od-slej ob sredah in petkih ob običajnih urah Današnji trening odpade.

Trbovlje - Amater 41. Prijateljska no-gometna tekma med starima rivaloma se je odigrala na zelo razmočenem terenu, kar je precej oviralo njen potek. Obe moštvi sta nastopili v kombiniranih postavah, vendar se je od začetka do konca opazala velika premoč Trbovlja, ki je topot odigra-lo eno svojih najlepših tekem v tej sezoni. Amater, ki se je plaširal v jesenskem pr-venstvenem tekmovalju na prvo mesto, to-pot ni pokazal mnogo.

NSK Primorje (nogometna sekcija). Da-nes od 15.30 trenaj na igrišču. Vsi nogo-metaši, ki nimajo popoldne časa, morajo priti v telovadnico ob 18.30.

SK Korotan : NSK Sparta. Nedeljska prvenstvena tekma med Korotanom in Sparto je končala s 3:1 (0:0) v korist Ko-rotana, in ne 3:0, kakor smo včeraj pomo-toma poročali.

Iz življenja na deželi

SLADKA GORA. Naša vodovodna za-druža si je stavila lepo nalogo, oskrbeti z dobro pitno vodo Sladko goro in Polžan-sko vas. Ta kraja sta celo poletje brez pit-ne vode. Zadnja pomlad se je oddalo de-lo gradbeni družbi »Obnova« v Ljubljani. Inž. Dörr, ki je vodil de-lo, je dovršil de-lo v veliko zadovoljstvo obeh vasi. Enake zasluge ima spretni delovodja g. Marketi iz Rog. Slatine. Vsa čast gg. inženjerju in njegovemu delovodji.

PODLIMBARSKEGA Gospodin Franjo

je roman sočutja in ljubezni do Bosancev ter obtožbe avstrijskega predvojneja na-silstva. Sele v naši novi državi je mogel iziti v celoti.
Izdala »Tiskovna zadruga«

Dr. JAN JURO
ADVOKAT V MARIBORU
je preselil svojo pisarno

v novo palačo OUZD
nasproti sodni je
Sodna ulica št. 9.

Cenjeno občinstvo

se vljudno opozarja na delikateso in vino-toč, Cankarjevo nabrežje 5. Postreženi bo-de z izdelki Prve ljubljanske izdelovalni-ce konzerviranega sočivja in rib ter vse druge vrste delikatese. Toč se prvovrstno dalmatinsko in štajersko vino.

Postrežba točna! 13750 Cene solidne!
Vsa vina čez ulico Din 1.— ceneje

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA
SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

Zahvala

vsem, ki so nam izkazali svoje sočutje, vsem, ki so nam pomagali s to-lažbo, vsem, ki so počastili s svojo navzočnostjo poslednjo pot pokojnega gospoda

Alojzija Pečnika

hišnega posestnika in častnega člana Prost. gas. društva v Stožicah

Frav posebno zahvalo pa smo dolžni izreči preč. g. župniku, dalje g. dr. Spornu za njegovo pozornost, uslužnost in prizadevanje, s katerim je skušal lajšati pokojniku težko bolezen, Prostovoljnemu gasilnemu dru-stvu v Stožicah in na Ježici, posebno še njegovima članoma gg. Francu Dečmanu in Vinku Ahlinu za spominski nagovor, dalje pevskemu zboru, kakor tudi uslužbenecem tovarne Pollak in še vsem onim, ki so pripomogli k tako lepemu, svečanemu slovesu pokojnikovega trupla od nas.

Stožice, 16. novembra 1931.

14023

Žalujoči ostali

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob prerani izgubi naše ljubljene, nepozabne

DADY DEBEVC

in vsem, ki so jo tako številno obdarovali s cvetjem in jo spremili na njeni zadnji poti,

ISKRENA HVALA.

Posebno zahvalo pa smo dolžni izreči g. Emeriku Mayerju in celo-kupnemu osebju tvrdke I. C. Mayer kakor tudi Sokolu I za številno ude-ležbo pri pogrebu in ganljivo slovo ob grobu.

Vsem in vsakemu tisočera hvala.

Maša zadušnica se bo brala v četrtek, dne 19. novembra v cerkvi Srca Jezusovega ob 7. uri zjutraj.

Žalujoči ostali.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš dragi soprog, predobri oče, tast, brat, svak in stric, gospod

Franc Golob

obratovodja parketne tovarne

dne 16. novembra t. l. po dolgi in zelo mučni bolezni, previden s sv. za-kramenti, v starosti 58 let, boguvarno zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb blagopokojnika bo v sredo ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Metekova ulica 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Spavaj v Bogu, blaga duša!

Ivana Golob roj. Vidmar, soproga — Avgust Golob, sin — Ivanka Lev-stek roj. Golob, hčerka — Irma Golob roj. Dobrovšak, sinaha — Fran-levstek, zet, 14020

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Peter Kersič, predsednik deželnega sodišča v Ljubljani, objavlja v lastnem imenu kakor tudi v imenu svoje žene Josipine roj. Majzelj ter otrok Petra, Belizarja in Miklavža, da je danes njih iskreno ljubljena hčer-ka oziroma sestra

Zefka

po dolgem, z vso vdanostjo prenašanem trpljenju mirno za večno za-spala.

Truplo predrage pokojnice se bo blagoslovilo v sredo, dne 18. t. m. ob 15. pred hišo št. 4 na Gosposvetki cesti v Ljubljani, od koder se prepelje v Podbrezje na Gorenjskem in bo tam dne 19. t. m. ob 10. pokopano.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1931.

14021

Pletilne stroje ročne in motorne
Navijalne stroje (Spulmaschinen)
13855
izdeluje v prvovrstni kakovosti
G.F.Grosser, tovarna pletilnih strojev
Markersdorf (Chemnitztal) Zahtevajte ponudbe!

Najboljši liker
za želodec je
Zdravnik
ŽELODEC
ki krepi in zdravi
edini proizvajalec
LOVRO SEBENIK
Ljubljana VII

